

Барчамизни бирлаштирадиган, бизларга куч-қудрат ва мадад берадиган туйғу — диёримизнинг ҳар қайси вилояти, шаҳар ва қишлоғида истиқомат қилаётган одамларимизнинг ўз туғилиб ўсган тупроғига бўлган фарзандлик меҳри ва садоқатидир.

(Президент Ислон Каримовнинг Халқ депутатлари Наманган вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги нутқидан)

Mustaqillik huquq demakdir

38

(353)

HUQUQ

YURIDIK GAZETA

Sentabr

D.	6	13	20	27
S.	7	14	21	28
Ch.	1	8	15	22
P.	2	9	16	23
J.	3	10	17	24
Sh.	4	11	18	25
Y.	5	12	19	26

2004

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan.

WWW.HUQUQ.UZ. E-mail: Info@huquq.uz

▼ TADBIR

ПРОКУРОР ҲАЛОЛ, ПОК БЎЛИШИ КЕРАК

Наманган вилоят прокуратурасида «Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислон Каримовнинг Халқ депутатлари Наманган вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган ҳулосалар ва прокуратура органлари олдида турган долзарб вазифалар»га бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда Республика Бош прокурори Рашидjon Кодиров иштирок этди ва кун тартибидоги масала юзасидан маъруза қилди.

Бош прокурор таъкидлаганидек, Наманган вилояти республикада ўз ўрни ва салоҳиятига эга. Кейинги йилларда бу ерда бир қатор икбий ишлар амалга оширилиши билан бирга жиддий хато ва камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Жумладан, вилоят раҳбарлари ўртасида ошанагайингарчилик, мансабни суистеъмолқилиш, жамият, халқ манфаатидан шахсий манфаатини устун қўйиш ҳолатлари авж олганлиги ҳақида юртбошимиз куйиниб гапирди. Бу ўринда прокуратура органлари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг ҳам айби бор, албатта. Бундан тегишли ҳулоса чиқариб олишимиз лозим. Юртбошимиз фармони билан прокуратура органларида қишлоқ ҳўжалик бўлимлири ташкил этилгани ва бошқа соҳаларда ҳам қонун устуворлигини таъминлашни ишоний топшириб қўйилган прокуратурага бўлган ишончининг далилидир.

Биз ана шу ишончини оқлапмизми? Бунинг учун яна нима қилишимиз керак? Шу нуктаи назардан қараганда, прокуратура ҳодимлари аввало ўзи ҳалол, пок бўлиши лозим. Атрофдагиларга барча соҳаларда ўрнак, намуна бўлиши керак. Айниқса, туман прокурорлари шу ердаги туман ҳокимидан тортиб, барча раҳбарларгача қонунни ҳурмат қилишга ўргатиши лозим. Шундангина Чуст, Косонсой туман ҳокимлари каби бошқаларнинг оёғи ердан узилиб қолмайди.

Шунингдек, Бош прокурор айна пайтда пахта йиғим-терими мавсуми қўзғин давом этаётгани, миллий бойлигимиз бўлган пахта ҳам аёвсини нест-нобуд қилмай, сифатли йиғиштириб олиш, уни мамлакатимиз ҳудудидан ноконуний йўллар билан четга олиб чиқиб кетиш каби қонунбузилишларнинг йўлига гов қўйишда прокуратура органлари ҳодимлари фаол бўлишлари лозимлигини таъкидлади. Бу ўринда асосий масъулият прокуратура ҳузуридаги СВОЖҚК департаменти ҳодимлари зиммасига тушуши алоҳида ўқтириб ўтилди. Бош прокурор шу билан бирга вилоятда ижтимоий-сиёсий вазиятни барқарорлаштириш, диний экстремизм, терроризмга қарши ҳамийша ҳушёр, огоҳ бўлиш лозимлигига эътиборни қаратди.

Йиғилишда қўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

А. МАДАТОВ,
«Huquq» мухбири

▼ RESPUBLIKA BOSH PROKURATURASIDA

МУВОФИҚЛАШТИРУВЧИ КЕНГАШ

РЕСПУБЛИКА Бош прокуратурасида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг мувофиқлаштирувчи кенгаши бўлиб ўтди.

Йиғилишда Бош прокуратуранинг 2004 йил 2-ярмига мўлжалланган иш режасига асосан қасддан одам ўлдириш, баданга оғир шикаст етказиш, босқинчилик ва талончилик жиноятларининг олдини олиш, бу тоифадаги жиноят ишларининг терговини ва суриштирувини устидан прокурор назорати ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан диний экстремизм ва терроризм билан боғлиқ бўлган жиноятлар ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, фош этиш, уларга барҳам бериш ҳамда тезкор-қидирув фаолияти юзасидан амалга оширилган ишлар муҳокама қилинди.

Кенгашда Бош прокурорнинг ўринбосари Х. Неъматов, Ички ишлар вазирининг 1-ўринбосари Т. Муллажонов иштирок этди. Шунингдек, йиғилишда Бош прокуратуранинг бошқарма ва бўлим бошлиқлари, вилоят ва унга тенглаштирилган прокурорларнинг ўринбосарлари, ИИБ бошлиқларининг 1-ўринбосарлари қатнашишди.

Кун тартибидоги масалалар юзасидан Бош прокуратуранинг жиноятчиликка қарши курашишни ташкилий-услубий таъминлаш бўлими бошлиғи Б. Ахунов ва ИИБ органларида қонунлар ижроси устидан назорат бошқармаси бошлиғи Х. Қўбтаевларнинг ахбороти тингланди. Маърузада амалиётда эришилаётган ютуқлар билан бирга камчиликларга ҳам йўл қўйилгани қайд этилди. Жумладан, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан диний экстремизм ва терроризм билан боғлиқ бўлган жиноятлар ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, фош этиш, уларга барҳам бериш ҳамда тезкор-қидирув фаолияти юзасидан амалга оширилган ишлар талабга жавоб бермаслиги, бу борада қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйган ҳодимларнинг интизомий жавобгарлиги масаласини ҳал қилиш лозимлиги таъкидланди.

Йиғилиш сўнгига қарор лойиҳаси муҳокама қилиниб, айрим қўшимчалар киритилган ҳолда қабул қилинди.

Ўз мухбиримиз.

Суратларда: йиғилишдан лавҳалар

▼ MUNOSABAT

ЁШЛАР ТАРБИЯСИГА БЕПАРВО БЎЛМАЙЛИК

Террорчи деганда, аввало, кўз ўнгимда айрим ғаламисларнинг баландпарвоз ваъдасига ўчган кимсалар гавдаланади. Уларда оз бўлса-да ақл бўлганида бировга жисмоний зарар етказиш у ёқда турсин, дилини огритишнинг ўзи катта гуноҳ эканлигини тушунган бўлар эди. Асосий қонуниimizда инсоннинг ҳаёти, шаъни, кадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият деб эълон қилинган. Террорчилар эса инсоннинг айна шу ҳуқуқларига тажовуз қилмоқда.

Мавҳум гоё учун ўзларини қурбон қилаётганлар аслида хорихдаги ташкилотчиларнинг қўлидаги қуролдир. Террорчиларнинг раҳнамолари илгари сураётган гоёлар ҳақиқатан ҳам муқаддас бўлганида ўша ташкилотчиларнинг ўзлари ўлимга бормасмиди? Улар бунинг барчаси сафсата эканлигини яхши билгани учун ҳам ўша билгани саводсизинггина эмас, барки юзлаб бегуноҳ инсонларнинг ҳам ҳаётини қурбон қилмоқда. Бунинг исботи сифатида яқиндагина Россияда рўй берган террорчилик ҳаракатларини эслашнинг ўзи кифоя. Қайси бир соғлом одам норасида гўдакка қараб ўқ узайди?

Дейarli барча мамлакатлар террорчиликни қаттиқ қоралаётган бир пайтда нега айрим давлатлар уларни қўллаб-қувватлайдиган кучларга қарши курашиш масаласига лоқайдлик билан қараяпти?

Нима учун террорчиларнинг яшириниб юришига зимдан кўмаклашган давлатларни халқаро суд орқали иқтисодий жаримага тортиш ёки маблағларини йўқ қилиш ҳақида бирор-бир юридик ҳужжат қабул қилинмайдими?

Албатта, террорчилар осмондан тушмаган. Шундай экан, юз бераётган воқеаларга ота-оналарнинг бепарволиги, масъулиятсизлиги ҳам сабаб бўлмаяптимики? Хусусан, болаларимизнинг муқаддас ислом динини ўрганиш жараёнида турли экстремистик оқимларга кириб қолишига ўзимиз айбдор эмасмизми? Ўзимиз билмаган ҳолда айрим ёшларни нотўғри тарбиялаймизми кейин яна «ёшлар ундай, ёшлар бундай» дея куюниб юрамиз. Ёшлар тарбиясига бепарволик, лоқайдлик душманлик қилиш билан баробар десам хато қилмаган бўлман.

Убайдулло МИНГБОВЕ,
Ўзбекистон Судьялар ассоциацияси
раисининг биринчи ўринбосари

▼ HANKORLIK

ГФР ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

15-18 сентябр кунлари ГФРнинг сенатори доктор Хеннинг Шерф бошчилигидаги делегацияси Ўзбекистонда бўлди. Делегация ташрифидан қўзланган мақсад Ўзбекистондаги суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилишга ёрдам кўрсатиш масалаларини муҳокама қилишдан иборат эди. Шунингдек, делегация Тошкентда бўлиб ўтган «Суд тизими мустақиллигини таъминлашнинг асосий йўналишлари ва чоралари» мавзусидаги халқаро конференцияда иштирок этди.

Сафарнинг учинчи кунини ГФР делегацияси Республика Бош прокуратурасида қабул қилди. Қабулда Бош прокурор ўринбосари П. Бобононов, Ўқув маркази директори Э. Абзалов ва Бош прокуратуранинг бошқарма бошлиқлари иштирок этдилар.

Меҳмонларга Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси тузилиши, унинг фаолияти шакллари ва усуллари, прокуратуранинг қонунийлигини мустахкамлашдаги, жиноятчиликка, шу жумладан, халқаро терроризмга қарши курашдаги роли ҳақида ахборот берилди.

Сўнгра ҳар иккала томонни қизиқтирадиган масалалар ҳуқуқсизда фикр алмашилди. Қабул сўнгига «Адлия тизимида прокуратуранинг ўрни» мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда ГФР делегацияси ва Бош прокуратура ҳодимларидан ташқари Қирғизистон делегацияси аъзолари: Қирғизистон Конституциявий суди раиси Чўлпон Баекова, Қирғизистон Олий суди раиси Курманбек Осмонов, Қирғизистон Конституциявий суди судьяси, Қирғизистон судьялар ассоциацияси раиси — Качич Есенкановлар иштирок этди.

Доктор Хеннинг Шерф жаноблари тингловчиларни қизиқтирган қўллаб-саволларга жавоб берди.

СВОЖКҚ ДЕПАРТАМЕНТИ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Республика Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖКҚ Департаменти ходимлари томонидан ўтказилган текширувда «Тоштўқимачи» ОАТЖ раҳбарлари М.Салимов ва А.Каримовлар мансаб ваколатларини суиистеъмол қилишиб, хусусий корхоналар ва МЧЖлардан жами 2.215.451.743 сўмлик товарларни 279.981.534 сўм миқдорда қиммат нархларда сотиб олишган. Ушбу товарларга 155.863.374 сўм устама қўйиб, давлат ташкилотлари бўлган Ташхатташ ТЭС, «Эзлектросеть» шўба корхонаси, Республика пахта саноат уюшмаси, Тошкент, Жиззах, Сирдарё, Наманган, Андижон, Самарқанд ва Фарғона пахта саноати АБларидан бўлган кредиторлик қарзлари ҳисобига бериб, давлат ташкилотларига зарар етказганини аниқладилар.

Бундан ташқари, М.Салимов ишлаб чиқариш учун керакли бўлган 128.700.000 сўм турадиган каустик содани «Дохмат» МЧЖдан 297 млн. сўмга сотиб олган. Яна 3.120.000 сўмлик каустик содани «Маргилон тоштўқимачи» савдо уйидан 6.400.000 сўмга, 8.424.000 сўмлик каустик содани «Махтов ЗМВ» ХИЧТФдан 17.280.000 сўмга, 3.198.000 сўм турадиган каустик содани эса «Маргилон тоштўқимачи» савдо уйидан 6.560.000 сўм қимматда олиб, жамият мулкни талон-тарож қилган.

Хоразм вилоят прокуратураси ҳузуридаги СВОЖКҚ ходимлари томонидан «Мерос» фермер хўжалигида ўтказилган текширишда хўжалик раҳбари Йўлдош Махмудов 2001 йил апрел ойида ДАТ «Асак» банкнинг Хоразм вилоят филиалига қалбаки ҳужжатлар тақдим этиб, банкдан 5 млн. сўмлик кредит олганлиги аниқланган. Текширувда пул муомалалари бўлими бошлиғи Рустам Юсупов ўз мансаб ваколатини суиистеъмол қилиб, тақдим этилган қалбаки ҳужжатларни текширмасдан, «Мерос» ФХ томонидан кредит олинishiга йўл қўйилганлиги маълум бўлди. Шунингдек, фуқаро Й.Махмудов томонидан олинган кредит маблағи қайтарилмай, ДАТ «Асак» банк Хоразм филиалига жами 5 млн. 431.8 минг сўмлик зарар етказилган.

Яккасарой тумани прокуратураси ҳузуридаги СВОЖКҚ бўлими ходимлари томонидан «Газмол» ОАЖ ҳудудда фаолият кўрсатаётган минерал сув ишлаб чиқариш цехида ўтказилган текширув натижасида фуқаро Ж.Йўлдашев ва А.Мухаммедовнинг сирини фож бўлди. Икки «азамат» ўзаро жиноий тил бириктириб, давлат рўйхатидан ўтмасдан ушбу цехни хусусий тадбиркор Ф.Хасановдан сотиб олиш шартли билан ҳужжатларисиз 7 нафар фуқаролар ёллаб ишлатиб келаятганлиги аниқланди. Текширув давомида ушбу цехда сотиш учун тайёрлаб қўйилган жами 174,6 минг сўмлик 5820 шиша минерал сув, жами 19,2 минг сўмлик 240 салқин ичимликлар, 220 донча бўш шиша, қопқоқ ва этикеткалар мавжудлиги аниқланиб, далилий ашё сифатида олинди.

Тошкент тумани прокуратураси ҳузуридаги СВОЖКҚ бўлими ходимлари томонидан ўтказилган тадбирда фуқаро Ф.Икромов «Махсуд ота» дма олиш мажмуасида бир гурӯх фуқароларни оғзаки шартнома асосида ишга жалб қилиб, ноқонуний равишда умумий овқатланиш ошхонаси ташкил қилиб, ошхонада НКМ ўрнатмасдан фаолият кўрсатиб келганлиги аниқланди. Савдолдан тушган жами 487,5 минг сўм, 2 АҚШ доллари ҳамда жами 408,1 минг сўмлик 30 турдаги товарлар далилий ашё сифатида олинган. Шунингдек, Ф.Икромов кунига жами 900 минг сўмлик товар айланмасини амалга ошириб, 46 кун давомида 3 млн. 150 минг сўмлик соғ фойда олганлиги аниқланган.

Юқоридаги барча ҳолатлар юзасидан жиноят иши қўзғатилган.

ТАДБИРКОРЛАР ҲУҚУҚЛАРИ — ҚОНУН НИМОЯСИДА

Бугун юртни тўқин қиламан, ўзим ҳам фойда кўраман, деган тадбиркорга барча имконият яратилган. Уларнинг эркин фаолият кўрсатиши учун Президент фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари чиқди. Биргина «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги қонун сўзимизнинг исботидир.

ПРОТЕСТ КЕЛТИРИЛДИ

Бироқ айрим текширувчи идоралар тадбиркорларнинг фаолиятига ноқонуний аралашмоқда. Тошкент шаҳар Давлат солиқ қўмитаси бошқармаси томонидан хусусий тадбиркорларни текшириш учун чиқарилаётган буйруқларнинг қонунийлиги ўрганилганда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилинди. Масалан, Тошкент шаҳар ҚДС бошлиғи пойтахтимиздаги Навоий кўчасидаги Савдо расталарида жойлашган «CANON» дўконда фаолият кўрсатаётган хусусий тадбиркор Ю.Тожиқоновнинг молиявий хўжалик фаолиятини тафтишдан ўтказиш ва у билан алоқада бўлган хўжалик субъектларида ҳужжатли ва қарама-қарши текшириш ўтказиш ҳақида буйруқ чиқарган. Ушбу буйруқ шаҳар прокуратураси томонидан ўрганилганда унинг қонунга зидлиги аниқланди.

Сабаби «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари

тўғрисида»ги қонуннинг 30-моддасида «Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини текшириш нazorат қилувчи органлар томонидан қонун ҳужжатларига мувофиқ режими тартибда назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича махсус ваколатли органлар қарорига биноан йилга қўпи билан бир мартаба амалга оширилиши мумкин»лиги кўрсатилган. Бироқ шунга қарамай ДСИ томонидан мазкур қонун талаби бузилиб, ноқонуний буйруқ чиқарилган. Мазкур буйруқ Тошкент шаҳар прокуратурасининг протестига асосан бекор қилинди. Энг асосийси тадбиркорнинг ҳуқуқи тикланди.

Яқинда Тошкент шаҳар прокуратураси Ҳамза туманида яшовчи Лидия Кошинадан ариза тушади. Аризада фуқаро ўзининг Бектемир тумани ДСИ томонидан ноқонуний равишда маъмурий ва молиявий жавобгарликка тортилганини ёза-

ди. Бектемир ДСИ ходимлари «Қўйлик» бозорида тадбир ўтказаятганда фуқаро Л.Кошина фуқаро С.Ахмедовга 8400 сўмга аёллар кийимини сотиб, чек бермаганлиги аниқланган. Оқибатда Л.Кошинага нисбатан МЖТКнинг 164-моддаси 1-қисми билан 10880 сўм жарима ва Вазирлар Маҳкамасининг 330-

сонли қарорига асосан 544 минг сўм молиявий жарима қўйилган.

Тошкент шаҳар прокуратурасининг протестига асосан ушбу буйруқ бекор қилинди. Сабаби ДСИ ходимлари томонидан фуқаро Л.Кошинанинг жавобгарлик масаласини ҳал этишда, унда туман ҳокими яти томонидан буюм бозорларида чакана савдони амалга ошириш ҳуқуқи учун рўхсат гувоҳномаси берилмаганлиги ва фуқаронинг тадбиркорлик фаолияти субъекти ҳисобланмаслиги эътиборга олинмаган.

Тошкент шаҳар прокуратураси «Прократура тўғрисида»ги Қонун талабидан келиб чиқиб, фуқароларнинг қонун билан белгиланган ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиш учун барча чораларни кўрмоқда.

Баҳром МАХСИТОВ,
Тошкент шаҳар
прокуратурасининг
бўлим катта прокурори

YOSHILAR KELAJAGIMIZ

ПРОКУРАТУРА ТАШАББУСИ БИЛАН

Сирдарё вилоят прокуратураси ва вилоят ҳокимлиги ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия томонидан давлат ва жамоат ташкилотларининг вояга етмаганларни ижтимоий ҳимоялаш, уларга таълим-тарбия бериш, соғлигини сақлаш ҳамда улар томонидан жиноят ва ҳуқуқбузарликлар содир этилишининг олдини олиш бора-сидаги фаолиятини мувофиқлаштириш орқали ижобий ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, жорий йилда ишлаб чиқилган дастур асосида барча ўрта махсус касб-ҳунар таълими муассасаларида «Гиёҳвандликка қарши кураш, гиёҳванд моддаларнинг зарарли оқибатлари ва унинг олдини олиш борасида олиб борилаётган ишларнинг аҳамияти» мавзусида ўрашувлар ўтказилди.

Яқинда вилоят ички ишлар идораларининг профилактик ҳисобида турувчи 400 нафар вояга етмаганлар Олим Ҳўжаев номли драма театрига тақлиф этилиб, жиноятчилик, шу жумладан, гиёҳвандликнинг олдини олиш, унинг таъсирига тушиб қолмаслик, ҳаётда ўз ўрнини эгаллаш, яратувчанлик руҳи билан яшаш, Ватанга садоқат билан ўқиш, меҳнат қилиш каби умуминсоний қадриятлар ҳақида суҳбат ва маърузалар қилинди. Ҳуқуқбузарликка мойил ўсмирларда ташаббускорлик, интилувчанлик қайфиятини уйғотиш мақсадида ўз иқтидори билан фан, санъат, спорт ва бошқа соҳаларда юқори натижаларга эга бўлган бир қанча вояга етмаганлар ташкилотчилар томонидан қимматли совғалар билан тақдирланди.

Сўнгра жиноятни, гиёҳвандликни қораловчи «Тўй» спектакли намойиш қилинди.

Ўтказилаётган тадбирлар натижасида жорий йилнинг 8 ойида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан вояга етмаганлар томонидан жиноят содир қилиш сезиларли даражада қайишишига эришилди.

Б.АХМЕДОВ,
Сирдарё вилояти прокуратурасининг катта ёрдамчиси

QO'SHAXBAR

ПРОКУРОР НАЗОРАТИ — ҚОНУНИЙЛИК КАФОЛАТИ

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратурасида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Қонунчиликни мустақамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимлари малакасини ошириш Маркази, Харбий прокуратура ва Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси билан ҳамкорликда «Харбий хизматга тайёргарлик қўриш ва харбий хизматни ўташ тўғрисидаги қонунчилик ижроси устидан прокурорлик назоратини такомиллаштириш муаммолари» мавзусида илмий-амалий анжуман ўтказилди.

Унда ёшларимизни харбий хизматга тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, қақирув комиссияларининг фаолиятини ривожлантириш ва харбий касб нуфузини оширишнинг ютуқ ва муаммолари батафсил муҳокама этилди.

Анжуман яқинда соҳага доир қонунларни такомиллаштириш ҳамда ёшларни харбий хизматга қақирининг замон талабларига жавоб берадиган механизмни ишлаб чиқишга оид аниқ тақлифлар билдирилди.

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратурасида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Қонунчиликни мустақамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимлари малакасини ошириш Маркази судларда жиноят ишлари қўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бошқармаси ва Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси билан ҳамкорликда «Судларда жиноят ишлари қўрилишида прокурор иштироки — одил судловни амалга ошириш кафолатларидан бири» мавзусида илмий-амалий конференция ўтказилди.

Унда Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти прокуратураларининг прокурор-тергов ходимлари, ҳуқуқшунос олимлар, адвокатлар, суд ва адлия органларининг вакиллари қатнашди.

Анжуманда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига риоя этилишини таъминлашда прокуратура органларининг ўрни, судда давлат айбловини қувватлашдаги асосий қамчиликлар, суд муҳокамасига тайёргарлик қўриш жараёнида жиноят ишини ўрганиш методикаси, давлат айбловини қувватлаш жараёнида қўлланадиган тактик усуллар, тарафлар мазоқарасида прокурор нутқининг аҳамияти каби масалалар муҳокама қилинди.

AXBOROT

СОЛИҚ ҚОНУНЧИЛИГИГА БАҒИШЛАНДИ

Тошкент вилояти прокуратурасида «Солиқ сисётини амалга оширишда Ўзбекистон Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖКҚ департаменти ва давлат солиқ органларининг ҳамкорлиги» мавзусида семинар ўтказилди.

Унда Бош прокуратура ҳузуридаги Қонунчиликни мустақамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимлари малакасини ошириш маркази ўқитувчи ва тинловчилари, СВОЖКҚ департаменти ҳамда унинг Тошкент шаҳри ва вилоятидаги бошқарма ва бўлими бошликлари, туман давлат солиқ инспекцияси бошликлари иштирок этишди.

Семинарда сўзга чиққанлар шу йилнинг 19 июлида Республика Бош прокурори Р.Қодиров ва давлат солиқ қўмитаси раиси Б.Парпиев томонидан «Солиққа оид қонунчиликнинг ижроси устидан прокурорлик ва идоравий назоратни янада қучайтириш тўғрисида» қўшма қўрсатма қабул қилинганлиги ва унда ҳамкорлик масаласига алоҳида аҳамият берилганини таъкидлашди.

Ушбу масала юзасидан СВОЖКҚ департаменти бошлиғининг ўринбосари С.Рўзиев сўзга чиқди.

Шунингдек, семинарда СВОЖКҚ департаменти ва солиқ органларининг ҳамкорлигида яна бир вазифаси солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқий оғлини юксалтириш бўйича доимий тадбирларни амалга оширишдан иборат эканлиги таъкидланди.

FARMON VA URO

ВАЪДАЛАРИ ЁЛҒОН ФЕРМЕРАЛАР

«Қишлоқ хўжалигида ислохотларни амалга оширишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент Фармонида қишлоқ хўжалигидаги долзарб вазифалар белгилаб берилди. Туман прокуратураси ходимлари қишлоқ хўжалигидаги ислохотларни чуқурлаштиришга қаратилган қонунларнинг бажарилишини юзасидан текшириш ва мониторинглар ўтказиб келмоқда.

Текширишлар шуни кўрсатдики, қишлоқ хўжалигига оид қонунлар ижроси устидан етарли назорат ўрнатилмаган. Ердан самарасиз фойдаланиш, агротехника қондаларига амал қилмаслик, ёнилғи-мойлаш, минерал ўғит ва техника воситаларидан оқилона фойдаланмаслик ҳоллари учраб турибди. Оқибатда айрим жойларда давлатга дон ва пахта сотиш бўйича тузилган шартномалар бажарилмаяпти.

Жумладан, тумандаги «Чўпон ота» фермер хўжалиги раҳбари Х.Тўйев катта ваъдалар билан ерга эгалик қилиш масъулиятини зиммасига олган эди. Бироқ фермер сўзида турмай ерга бошоқли дон экинини умуман экмаган. Натижада фермернинг қонун олдида жавоб беришига тўғри келди.

Бугунги кунда туманда 900 га яқин фермер хўжалиги фаолият кўрсатиб келмоқда. Шулардан 287 таси «Бухорородонмахсулотлари» ҳиссдорлик жамияти билан давлатга дон еттиштириб сотиш бўйича контрактация шартномаларини тузган. Аммо «Жумаев Абдуқодир», «Гафур бобо», «Нурилло Неймат», «Махмудов Шавкат», «Нурсат», «Озодбек», «Тошмачит» каби фермер хўжаликлари томонидан дон йиғиштириб олинган бўлса-да, негадир давлатга топширилмаган.

Савол туғилди: мазкур хўжаликлар томонидан уруғлик дон, минерал ўғит, ёнилғи-мойлаш махсулотлари, транш маблағлари вақтида олинган бўлсаю, нима сабабдан давлатга дон сотиш шартномаси бажарилмаяпти? Бунинг асосий сабаби тегишли идора ва мутасадди ходимларнинг йиғим-терим даврида ўз вазифасини лозим даражада бажармаганлиги, қолаверса, фермерларнинг масъулиятсизлигидадир.

Амрилло ҲОШИМОВ,
Пешку тумани прокурори ёрдамчиси

Моҳият

...Оқиллик ва

раҳмдиллик биз-

нинг ўзимиздан

бошланмоғи ло-

зим, дейилиши

мутлақо адолат-

лидир

Антони ШЕФТСБЕРИ,
инглиз файласуфи

● Minnatdorchilik

**ISH HAQIM
UNDIRIB BERILDI**

Мен кўп йиллар Кегайли туманидаги қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармасида қорвачиллик бўлими ходими, бўлим бошлиғи бўлиб иш-лаб, 2004 йил январда ишдан бўша-дим. Бошқарма раҳбарлари ва бош ҳисобчисида оғирлик иш ҳақимни ҳисоб-китоб қилишларини сўраб бир неча марта бордим. Афсуски, илтимосим бажарилмади.

Шундан кейин поймол бўлаёт-ган ҳуқуқларимни тиклаш мақсади-да туман прокурори Р.Жабборбер-генов қабулига бордим. Прокурор гапларимни диққат билан тинглаб, ариза ёзиб беришимни тайинлади. Прокурор номига оғирлик маошимни ундириб беришни сўраб ариза ёздим.

Прокурор ҳўшумала, ваъдаси-га содиқ йигит экан. Бошқармадан олишим керак бўлган 334.931 сўм пулимни тез кўнларда тўлиқ унди-риб берди.

Оила аъзоларимнинг хурсанд бўлганини кўрсатди эди. Мен про-куратуранинг ҳақиқий халқ химоя-чиси эканлигига яна бир бор амин бўлдим.

O'rozali MAMUTOV,
Kegayli tumani

● Shikoyat

QONUN KUCHLIMI YOKI...

Менинг исм-фамилиям Мирзаахмедов Муҳриддин, Шаҳрихон туманидаги Янгиқўрғонча қишлоғида яшайман. Тахририятга мурожаат қилиш-имдан мақсад, 2003 йил 12 сентябр куни Раҳмонов Махситали деган кишидан унинг номида бўлган, Шаҳрихон туман «Гулистон» фуқаролар йиғини Ваҳим қишлоғида жойлашган турар-жойни сотиб олган эдим. Уй сотилаётган пайтда М.Раҳмоновнинг ўғли Раҳмонов Улўбек ва келини Раҳмонова Моҳироҳонлар шу уйда яшаб туришган ва оталарининг уйни сотишига рози бўлиб, нотариусга ҳам ўзлари бориб, олди-сотди шарт-номасини тузганмиз. Шартнома нотариал расмийлаштирилгандан сўнг улар уйни бўшашиб берадиган бўлишди. Афсуски, уйнинг пулини тўлаб, 1579-рақамли олди-сотди шартномасига асосан нотариал расмийлашти-рилган, турли баҳонолар билан уйни бўшашишдан бош тортдилар.

Жорий йилнинг 7 июнига қадар уйни бўшашиб бериш тўғрисида 26 май куни тилхат ҳам ёзиб беришди, лекин бўшашишмади.

Орадан 8 ой ўтса-да ҳар хил баҳонолар билан уйни бўшамаганидан сўнг мен уларни уйдан мажбуран кўчириш тўғрисида фуқаролик судига ариза билан мурожаат қилдим. 2004 йил 23 апрел куни фуқаролик ишлари бўйича Бўз туманлараро суди ишни атрофлича кўриб чиқиб, Раҳмонов Махситалини оила аъзолари билан у яшаб турган Шаҳрихон шаҳридаги Абдулла Қодирий кўчаси 39-уйда мажбуран кўчириш ҳақида қарор чиқар-ди.

Суд қарори қонуний кучга кирганидан сўнг 2004 йил 15 июн куни суд ижросисини Қамбаров Насибулло участка инспектори, соғлиқни сақлаш ва ёнғинга қарши кураш бўлимидаги вакиллари олиб, маҳалла фуқаро-лар йиғинининг раиси иштирокида М.Раҳмоновни уйдан мажбуран кўчи-риш учун боришди. Уй эгалари бунга қаршилик кўрсатган, қарор ижро этилмади қолди. Шундан сўнг М.Раҳмонов оила аъзолари билан Бўз туманлараро судининг қароридан норози бўлиб фуқаролик ишлари бўйи-ча Андижон вилоят судига шикоят ёзишди.

Ишни 2004 йил 30 июн куни Андижон вилоят суди кассация тартибда кўриб чиқиб, Ўзбекистоннинг амалдаги қонунларига риоя қилган ҳолда фуқаролик ишлари бўйича Бўз туманлараро судининг 23 апрел куни чиқарган ҳал қилув қарорини ўзгаришсиз қолдириш тўғрисида ақрим чиқарди.

Лекин орадан шунча вақт ўтганига қарамастан суд қарори ижро қилинмапти. Илтимос, менга шу муаммони ҳал қилишда ёрдам берсан-гиз.

Muhriddin MIRZAAHMEDOV,
Shahrixon tumani Yangiqo'rg'oncha qishloq'i

● Aks-sado

TERRORIZM JIRKANCH JINOYAT

Баъзан ойнаи ҳаёонинг тугмасини босилингиз билан дунёнинг турли бурчларида бўлаётган нотинчликларни кўриб юрагингизда оғриқ туради. Қаердадир сув тошқини, яна бир жойда қучли довул... Хаёлингизда ана шундай офатлардан «хўдонинг ўзи асрасин» деган уй ўтади.

Лекин, бугунги кунда бундан-да дахшатли воқеалар табиат эмас, балки айрим кимсалар томонидан содир этилаётганини кўриб, дахшатга туша-сиз. Бу терроризм балоси эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Бутун дунёни ларзага солган Беслан шаҳридаги мўдҳиш воқеалар жаҳон афкор омма-сининг ёдидан чиққани йўқ. Бу террор оқибатида 350 га яқин бегуноҳ одамлар нобуд бўлди. Сўнгги маълумотларга кўра, қурбон бўлганларнинг 200 га яқини болалар бўлиб, дунё яқин орада бундай ваҳшийликнинг гувоҳи бўлмаган.

2001 йил 11 сентябрдаги АҚШ, 2004 йил 11 мартдаги Мадриддаги воқеалар дунё ахлини терроризм балосига биргаликда курашга ундаган эди. Бирок террористлар — ўлимтиқ излаган қузғундек дунёнинг турли бурчлари-да пайдо бўлмоқда. Энг дахшатлиси терроризм сиёсий уйинлардан йирок, бегуноҳ одамларнинг ҳаётига чанг солимоқда. «Huquq» газетасининг 15 сентябрдаги сониди сиёсий шарҳловчи Қ.Қаримбековнинг «Беслан: қабиҳ-

Maktublar, shikoyatlar, javoblar

DAKAM
Чоршанбадан чоршанбагача тахририят муштартлардан 45 та мактуб олди.

● Javob

«O'RMONGA O'T KETSA...»

«Huquq», 2004 yil 29-son

Мақолада кўрсатиб ўтилган ҳолатлар юзасидан Беруний туман прокуратураси текшириш ўтказди. Унда тумандаги айрим фуқаролар табиий ҳал тармоғига ноқонуний равишда улашиб олганлиги аниқланиб, улар МЖТКнинг тегишли моддаларига асосан маъмурий жавобгарликка тортилди.

Шунингдек, 2004 йилнинг июн ойида туман прокуратураси Беруний газ қорхонасида текшириш ўтказ-ган. Унда Ўзбекистон президенти 1995 йил 12 майдаги «Халқ ҳўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақти-да ўтказилиши учун қорхона ва ташкилотлар раҳбар-ларининг масъулиятини оши-риш борасида»ги чора-тадбир-

лар тўғрисида»-ги фармонида хилоф равишда қорхона мансабдорлари муддати ўтган дебитор қарзларининг юзага келишига йўл қўйганлиги ва уларни ўз вақтида ундириш чорасини кўрмаганлиги аниқланиб, мазкур ҳолат бўйича ЖКнинг 207-моддаси 1-қисми бўйича жиноят иши кўзгатирилган.

Бундан ташқари жиноят иши юзасидан олиб борил-ган тафтишда қорхона катта назоратчиси Б.Худойбер-генов 132.080 сўмлик 508 дона абонемент китобчаси-ни сотиб, қорхонага қирим қилмасдан ўз эҳтиёжи учун ишлатиб юборганлиги аниқланди. Унга нисбатан ЖКнинг 167-моддаси 1-қисми билан жиноят иши кўзгатирилиб, ҳозирги кунда тергов олиб боришмоқда.

S. IMATOV,

Qoraqalpog'iston Respublikasi prokurorining o'rinbosari

MISH-MISHLARGA ISHONIB YOZGAN

Хоразмлик Рустам Солаевдан олинган шикоят хатини аниқлик киритиш учун Богот туман прокуратурасига юборган эдик. Яқинда прокуратурадан расмий жавоб олдик.

«Богот туманидаги Искандар Дўсов номида ширкат ҳўжалиги 6-бўлими-да яшовчи Рустам Солаевнинг аризаси юзасидан муаллиф иштирокида текшириш ўтказилди.

Р.Солаев хатда қўшимча томорқа беришни сўраб ширкат ҳўжалиги раҳбарларига ёзган аризаси қонуний ҳал қилинмаганлиги ҳамда бригада бошлиғи Р.Раҳимов ер участкаларини ноқонуний равишда сотганлигини баён қилган.

Текширишда аризада айтилган ҳолатлар тасдиқланмади.

Р.Солаев туман прокурорига берган тушунтириш хатига аризада кўрсатилган ҳолатларни баъзи бировларнинг миш-мишларига ишониб ёзганлигини, қўшимча томорқа берилса ҳеч кимга даъво қилмаслигини кўрсатган.

Р.Солаевга ширкат ҳўжалигида қишлоқ ҳўжалиги экинлари йиғи-териб олингандан кейин қўшимча ер участкаси берилиши маълум қилин-ди.

R. SOBIROV,

Bog'ot tumani prokurori

● Arz

DO'KONIMNI QAYTARISHADIMI?

Фаргона шаҳар ҳокимининг қарорига асосан шаҳарнинг Жўйдам мавзасида буюм бозори қурилиши бошланди. Қурилиш учун маблағ йиғиш мақсадида 10000 (ўн) минг сўмлик акциялар чиқарилиб, янги бозорда фаолият кўрсатиш истагини билдирган тадбиркорларга тарқатилган-ди. Мен ҳам қиймати 10 минг сўмлик 100 (юз) дона нақдсиз кўринишдаги акцияларга эга бўлдим. Вилоят «Марказий буюмлар бозори» очик турдаги акциядорлик жамияти маъмурияти билан 2002 йил январ ойида тузилган шартномаларга мувофиқ менга қурилиши бошланган 12 ва 12 «а» сонли

дўконларда савдо билан шўғулланиш ҳуқуқи ҳавола этилди. 2003 йилда бозор иш бошлади. Бирок, «Марказий буюмлар бозори» хиссадорлик жамияти маъмурияти ўзаро шартномага зид равишда менга фақат 12-сонли савдо дўконини ажратиб берди. 12 «а» сонли савдо дўконини беришдан эса бош тортмоқда. Бузилган ҳўқуқимни тиклашга ёрдам беришингизни сўрайман.

Baxtiyor Hamidov,
Farg'ona shahri Yoqubov ko'chasi 45-uy

Mohiyat

Энг катти

қийинчиликлар

биз уларни кут-

маган жойда

учрайдилар.

ГЕТЕ,

немис файласуфи

O'ktam Saidov,
Bektemir tumani prokurori yordamchisi

Аёл Ва жамият

Журналистик фаолиятимдаги бир воқеани кўп эсламан. Тўғри, авваллари унинг моҳиятидан кўра, тафсилотларига кўпроқ эътибор қаратардим. ... 80 йилларнинг охирлари эди. Мехнат таътилим тугашига икки ҳафта қолганда фарзандларим билан Марғилонга — онамнинг олдига кетдик. Ота уйимизга борган кунимиз бир жувон йўқлаб келди. — Келишингизни онангиздан эшитиб, кўз тутиб тургандим, — деди у. — Ёрдам беринг.

ри ҳеч ёдимдан чикмайди: — Тўғри, битта онага ёрдам беришга имконимиз бор. Лекин мен нима учун ота-

гайқандай катта бино ичигада йўқладан борарканман, ногоҳ эғнимдаги кийимим ғалати кўринди. Тиқилиб қарасам, эрталаб тонг гира-ширасида шошилиб, қолаверса, бутун хаёлимда бир ўй билан қўйлагимни тескари кийиб чикиб кетган эканман...

Шу кунни тушдан сўнг уйимизга

КАДРИНГНИ БАЛАНД ТУТ, АЁЛ!

Аёлнинг исми Санобар бўлиб, танишларимдан бирининг синглиси экан. Аҳволини тушунтирди. Гапнинг қисқаси, Санобарнинг турмуш ўртоғи оз-моз санъатга алоқадор йигит экан. Кейинги пайтларда тез-тез тўйларга таклиф қилишадиган бўлишибди. Чўнтагига пул тушган, ёнида доира чалиб юрган йигитнинг турмуши бузилган синглисини иккита кизи билан уйига олиб келибди-да, ўзининг беш нафар кизини хотинига қўшиб кўчага хайдабди. Ўша кунларда Санобар кизлари билан дала шийпонидан кун кўраётган экан.

Санобарга қўшилиб дала шийпонига кетдим. Тўрт томони охири кўринмайдиган пахтазор, деразалаги синган дала шийпонидан на газ, на чироқ бор. Она каттаси ўн, кичинаси эса бир ёшдан сал олган кизлари билан... тонгда кенжасини олиб аёлларга қўшилиб чўлдаги пахтазорга бориб ошпазлик қиларкан, у келгунча тўрт қиз хувиллаган деворлар ичиди... дарвоқе, қайнонаси ва эри катта кизининг уйларига бориб туришига рухсат беришган экан, ахир, ёрдамчи керак-да!

— Эрим мени фарзандларим билан хайдаб чиқарган ўй уйимиздан кейинкуралган. Ўзим бирга лойқориб, гувала куйганмиз, деворларини кўтарганмиз. Қонун бўйича унда менинг, кизларимнинг ҳаққи бор. Майли, мен билан яшашни хоҳламаса, иштиёри, лекин ҳаққини берсин! Шунга талаб қилиб кирмаган идорам қолмади. Ҳеч қим қулук солмайяпти, бозилар мени масхаралагандай муомала қилишаяпти... — аёлнинг талаби шу эди.

Эртасига эрталабдан тумандаги хотин-қизлар билан шугулланадиган давлат ва жамоат ташкилотларидан Санобар ва фарзандларини ўз уйларига жойлаштириш учун ёрдам, масалахат сўрашга киришдик. Улар менга бир дастак билан қарши чиқишарди:

«Ховли қайнотасининг номида, шунинг учун ёрдам бера олмаймиз». Суд, прокуратура ходимларидан ҳам худди шу жавобни олдим. Аёллик, оналик қилиш, ҳеч бўлмаса, болаларга раҳм қилиш ҳақидаги гапларимнинг бирортасига қўйилмаган шахс топиладими? масъул идораларда. Кунлар бесамар ўтарди. Ҳуқуқ-тартибот идораларининг раҳбарлари қабулига киролмадим, анкироғи, жойларидан топиладим. Яна бир иликк тугилди: балки колхоз раиси ёрдам бераар? Ахир, Санобар шу ҳудудда яшайди-ку! Раиснинг гапла-

си боқиши керак бўлган болаларни боқишим, уларга бошпана беришим керак? Ахир, шу йигит уйланмокчи бўлганда, ҳеч қим кизини бермаганида, Санобарни беришганди. Энди пуллари кўпайиб, хотини ёмон бўлиб қолибдими? Нима учун мен бетайин отанинг хатосини ёпиб, унинг бола-чақасига жой беришим керагу, у янги хотинни олиб келиб тинчгина яшашни керак?

Раиснинг гаплари бағритошликдай, жабрланувчиларга қўмак беришни истамасликдай туюлса-да, ундан хафа бўлишга ҳаққим йўқдай эди.

Шу тахлид кунлар ўтаверди. Иккинчи ҳафтанг пайшанба кунни ҳам самарасиз тушунтиришлар, тортишувлар билан кўнглимга қилча ёрулқ тушмай уйга қайтдим.

Дарвоқе, ҳар оқшом уйга қайтганимда, қизим ва ўғлим: «Бизни кун бўйи ташлаб қаёққа кетдингиз?» деб араз, йигини ажвага чиқаришарди. Онажонгинам... кекса бўлишларига қарамай, кун бўйи болаларимнинг мени сўраб қилган инжиқликларига чидар, менга айтмас экан...

Ушанда менинг имконимда фақат жума — бир иш кунни қолганди. Ундан сўнг шанба, якшанба дам олиш кунлари, душанбадан Тошкентда ишда бўлишим керак. Пайшанба кунни уйку олди-дан уйлаб-уйлаб бир қарорга келдим: эртага эрталаб вилоятнинг биринчи раҳбари қабулига кираман, бошқа илоҳ йўқ!

Жума кунни гира-шира тонгда уйғониб, чироқиям ёқмадим. Ҳамма ухлаб ётибди. Болаларим уйғониб қолмасин, дея жимгина кийиндим-да, чиқиб кетдим. Марғилон билан Фарғона орасида қатновчи автобуслар талабалар билан тўла. Менинг ҳеч қим билан ишим йўқ, факатгина фикрларимни энг тўғри ва таъсирли ифодалаш йўлларини уйлаб бордим.

— Биринчи раҳбарнинг қачон вақтлари бўлишини кўтиб ўтираман, уларнига учрамагунча кетмайман, — дедим.

Қабулхонада бир соатлар ўтирганимдан сўнг ичкарига таклиф қилишди ва... ўн дақиқа ҳам ўтмай муаммо ҳал бўлди. Биринчи раҳбар телефон орқали шу кўннинг ўзидек, Санобарни болалари билан ўз уйига жойлаб қўйиши, эри бўлсақаёқча борса боришини айтиб, тўшақни қўйди.

Елкамдан тоғ ағдарилди, кўз олдим равшанлашгандай, атрофим кен-

Санобар хурсанд кириб келди. Туман раҳбарлари уни болалари билан уйига қиритиб қўйишди, эри янги хотинини олиб чиқиб кетибди.

Бу воқеанинг бўлиб ўтганига ўн беш йилдан ошди. Лекин тез-тез ёдимга тушади. Эсимда: шунчалар қийин шароитга тушиб қолган бўлса-да, Санобарнинг кўзидан бир томчи ёш чиқмасди. У зорланмасди, ноумид бўлмасди, ноинсоф эрнинг олдида ўз қадрини ерга урмасди. Лекин болаларининг яшаш, қийналмаслиги учун қўлидан келганича шароит яратиш учун қорчалонлар, қозғозлар, қонунбузарлар билан курашди. ...Бундан икки йил муқаддам муниси, анисим, ёлғизим... онажоним вафот этган кунлариде таъзияга келган аёл-

Оналик бахти

лардан бири ўзини таништирди:

— Мени эслайсизми, Санобарман.

Қизларини оёққа қўйиб, ҳунарли қилибди. Катталарини узатибди. Ҳамон чертиб-чертиб, сўзларни ургулаб гапирарди. Неваралар кўрганидан шуқур қилади. Энди бу тақдирни ўйлаганда, кўнглимга бир хулоса келаверди: ҳаётдаги қўйилмаган гўлар олдида тушқунлиққа тушмай, фарзандларининг соғлиги, тинчлиги, ўсиб-ўлғайишини мақсад қилганча, иродасига таяниб, эзгуликка интилиб яшанган аёлни Аллоҳ қўллайди. У ҳамиша ҳақдир!

Мухтарама УЛУҒ,
Ўзбекистонда ҳизмат кўрсатган
маданият ходими

ОСТОНАГДА ОРИЯТ ПОСБОН БЎЛСИН!

Бир кунни уйдан шошиб чиқдим-да, борадиган манзилимга тезроқ етиш учун такси тўхтатмокчи бўлдим. Йўл бўйига туришим билан оқ «Жигули» келиб тўхтади. Рўлда аёл киши экан. Хаёлимга «энди киракашлик қилишгайм ўтишибди-да аёллар» деган ўй келди. Шунда ҳам негадир хурсанд бўлдим. Барбиров, аёл киши билан ҳамроҳ бўлиш яхши-да!

— Чилонзорга борасизми? — эшикни очиб сўрадим.

— Боравераман, йўл ҳақиқа чидасангиз бўлди, — деди у.

Келишдик. Энди машинани юргизган эди-ки, орқадаги машина сигнал берди. Хайдоғчи аёл машина пешойнасидаги кўзгудан орқадаги машинага қараб:

— Уйнашимни машинасига ўхшар экан. Ўшамни деб ўйлабман, — деб қолди.

Хайрон бўлдим.

— Эрингизни айтаяписизми?

— Йўғе, эрим бошқанинг эстагига осилиб кетиб қолган. Уч болани ўзим боқиб ўтирибман. Уйнашим бор, ҳеч ҳол-жонимга қўймайди...

Аваллига англамабман. Кейин аёлга тузукроқ радм солдим: 40 ёшлар атрофида бўлишига қарамай, юзларига ажин соя ташлаган, офтобдан қорайган, аёллик ҳусну жозибасидан мусово аёл, эғнида халатнинг олд тугмаларини очиб ташлаган... Ғалати бўлиб кетдим. Наҳора, манзилга тезроқ етиб олсам бўлди.

— Учрашувга кетаяписизми? — мени саволга тутди ҳамроҳим.

— Йўқ, бир синфдошим шахарга келган экан. Шунга...

У билан негадир гаплашгим келмаётганди, тушунтириб ўтиришни истамадим. Унинг эса гап қопи очилиб кетди.

— Биз ҳам яқинда синфдошлар учрашувини ўтказдик. 20 йил бўлибди, мактабни битирганимизга. Шунча қизни ичиди битта мен машина хайдар эканман. Йигитларимиз, ичимиздан битта сен чиқдинг-да, дейишди. Ҳаёт шунча экан-да!

Хар қим ўз қаричи билан ўлчар экан-да ҳаётни. Эҳтимол, унга ҳам осон эмасдир, ёлғиз аёлнинг кунни кўрсин, дейишди-ку! Энди ўзимча ҳамроҳимга ачинаш билан қараб, уни оқламокчи бўлаётгандим, ёнидан сигарет олиб тутата бошлади.

— Ҳам эркак, ҳам аёл бўлиб оила боқаяпман-да, энди. Кеча кўчага чиқиб кетаётсам, ўғлим «кеч бўлганда қаёққа кетаяписиз» деб тергамокчи бўлаяпти. Тур-э, энди сен қолувдинг мени термаган дедим.

У гапиди давом этар, менинг эса димоғимни тутун ҳиди ачиштирарди. Ахир чидамадим.

— Ўзингиз ҳам эркаксифат бўлиб кетибсиз. Нега чекасиз?

— Ичим дардга тўлиб кетган. Сижилганимдан чекаман.

— Шунинг фойдаси бор деб ўйлайсизми?

У қулди, қулгандаям истеҳзо билан, беўхшор қулди.

— Сен ниманиям билардинг...

Ха, балки унинг бошга нималар тушгани-ю, ҳаётининг пасти баландликларини билмасман. Аммо билганим — ўзбек аёли ор-номусини, озгина гурурини асраши керак эмасми?! Инсон зоти бошига не синовли кўнлар тушганда ҳам ўзини туттиши, иродали бўлиши лозимми ахир?! Эрим ташлаб кетди деб, кўксини очиб кўча кезиб ориятли аёлнинг иши эмас-ку!

Киракаш аёл тинмай гапирар, ўзининг беаъни фикрларини менга тасдиқлатмокчи бўларди. Худого шуқри, тезда манзилимга етдим. Бўлмаса, яна қанча муддат бу аёлнинг сўхбатидан таъбиим хира бўларди.

Қутулдим, деб беҳуда қувонган эканман. Анча вақтча унинг қиёфаси кўз ўнгимдан кетмади. Ёдимга тушиши билан кўнглимда ағиниш ҳисси ўйғонди. Эссиз, аёллик, ҳозир оналик!

Бир пайтлар кимдир менга охир замон яқинлашса, аёллар кўча кезиб юришадилар, деганди. Бугун кўчага қаранг, ҳамма ёқда аёллар, бирор иши, бирор-ви бозор ташвиши билан юрибди. Яна бошқаси... Хуллас, ҳар бирининг ўз важи

бор. Эҳтимол, аёлларнинг «кўча одами»га айланиб бораётганида эркакларнинг ҳам «ҳиссаси» бордир. Бу борада мумтоз шоирларимиздан бири шундай деганди:

**Токи бор мардлик эриқдан асар,
Аҳли аёлнинг этма дарбадор.
Мева шохи агар девордан ошса,
Унга ўткинчилар беҳад қўл чўзар.**

Бугун «боғбон»сиз қолган меваларни ўткинчилар узиб, бозорларда арзон нархга сотишмаяптимики?! Ўз баҳосини билмаган, ўн гулдан бир гули очилмаган айрим қизларимиз аллақайси ерларда хору зор бўлиб эрта ҳазон бўлмаяптимики?!

Эпилогига бир парча матони ярим ёрти илиб тунда кўча кезаётганларчи? Эркаклар билан тенгма-тенг қадаш қўйиштириб, тутун бўрлатаётганларчи? Ёхуд жиянотчи тамғасини олиб панжара ортида кўз ёш тўкиб ўтирганларчи? Аёл деб бўладими уларни? Аёллик номига доғ, шаънига путур етказётганлари етмагандай, ўзларини фаришталikka даъво қилишарчи-чи!

Ҳали учратмаганим — киракаш аёл баҳонасида анчадан бери ўйлаб юрган фикрларимни қозғога туширдим. Хулоса чикариш ҳар қимнинг ўзига ҳавола. Ниятим, орият, виждон ўзбек аёлининг қўнғилдаги ҳамроҳи бўлсин.

Соҳиба ХАЙТБОВЕВА,

журналист

ZAMONAMIZ QAHRAMONLARI

«Ота-она йўқотган фарзандини қалбига қўмади, то тирик экан, уни унутолмайди» — Отабек Қуватов туғилиб ўсган қишлоқ томон йўл олганимда юқоридаги туйғули ижро қайта-қайта ёдимга тушаверади. Гарчи улар жасур ўғлонини тулпорқа толпиришганига икки ҳафта ўтган бўлса-да, азадор, мотамсаро ота-она, қайғуга ботган Манзуранинг кўзига қандай қарайман, нима дейман, улар мени тушунишармикан деган ўйда эдим.

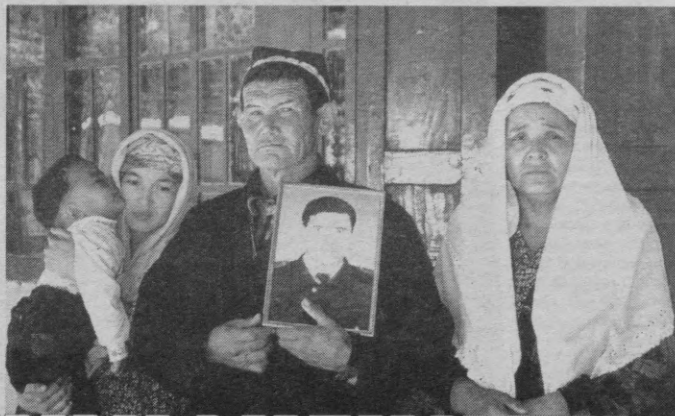
Нима қилсам, нима десам уларнинг кемтиқ, аламли кўнглига йўл топаман, таскин бераман?

Ҳаётда шодлик ҳам, қайғу ҳам қўтилмаганда келаркан. Тўрт ўғил-

римни тилиб, онасини қўйдириб, невараларимни етим қилиб ташлаб кетди. Унда гуноҳ йўқ эди-ку, фаршта болам-а, суянганим, орқатогим Отабеким...

Отанинг ўнсиз йиғисига онанинг овози кўшилди, ака-ука, биродарлар, йиғилганлар кўшилди. Назаримда бу йиғи, бу дардли нола хоҳ тирик, хоҳ ўлик бўлсин Отабекнинг ўлимига сабабчи бўлган ҳар қимсанитирекқўймасди.

— 27 март куни ука-

TA'KID

ҚАРОР ИЖРОСИ БИЛАН КУЧЛИ

Мустақилликнинг дастлабки йилларданок инсон ва унинг манфаатлари олий қадрият сифатида тан олинди. Унинг ҳуқуқ ва эркинликлари қонун билан ҳимояланиши қанолатланди. Бу эса бошқа соҳалар каби суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техника жиҳатидан ва молиявий таъминлаш департаменти зиммасига ҳам қатта масъулият юклайди.

Кўпчилик ўйлаши мумкин, суд бирон-бир можароли ишни атрофлича қўриб қарор чиқардики, ҳаммаси тамом, жавобгар суд қарорига сўзсиз амал қилиб, жабрану-чиға етказилган зарарни тез фурсатда тўлайди. Афсуски, ҳамма вақт ҳам бундай бўлавермайди. Кўп ҳолларда суд қарори чиққандан кейинги жараён ҳам анча вақтга қўзилиб кетади. Бундай бўлишига сабаб эса фуқароларнинг ўз-ҳақ-ҳуқуқини яхши билмаслигидан, судга ёки ижро департаментга кечиккиб мурожаат этишдан келиб чиқмоқда. Бу биринчидан, аҳоли томонидан суд ижрочиларига бўлган ишончининг йўқолишига олиб келса, иккинчидан, жабранлуви фойдасига ўндирилган маълум сумма ёки мулкнинг ўз вақтида тўланмаслигига сабаб бўлмоқда.

Ҳаётда ҳар хил вазият бўлади. Шундай пайтда қирон ёрдамга муҳтож бўлган киши «чиқмаган жондан умид» деб тўғри келган ташкилот эшигини қоқиши мумкин. Аслида бу муаммонинг ушбу идорага мутлақо алоқаси бўлмайди. Шунга ўхшаш ҳолат бизнинг идорамизда ҳам бўлиб туради. Бундай янгиликлар имкониятни бой беришга, ишонч қўзилиб кетишига сабаб бўлмоқда. Шу боис қайси масалада қимга мурожаат қилиш лозимлигини ҳар ким яхши билиши, бунинг учун жамоатчиликни қонунчилик ва суд амалиёти билан яқиндан таништириб бориш, уларнинг ҳуқуқий онгини шакллантиришда матбуотдан, телевидениедан кенг фойдаланиш, ҳуқуқий маззудан жойларда ўтказилаётган суҳбат ва учрашувлар қўламини кенгайтириш мақсадга мувофиқ бўларди.

Тахсиллардан шу нарса маълум бўлдики, кейинги пайтда идорамизга фуқаролар асосан етказилган моддий зарарни ўндириб беришни сўраб мурожаат қилишган. Бу борада ишга масъулият билан ёндошлилигини боис, маълум миқдордаги пул ёки мулкни давogarлар фойдасига қўлиб беришга эришилди. Биз дастуриламал сифатида қўллаётган «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги» қонуннинг инсонпарварлигини шундаки, ҳатто жаримларни ўндиришда ҳам ихтиёрийлик баш мезон қилиб олинган. Афсуски, айримлар бунга амал қилишни ўзига эп қўрмайди.

Суд қарорларининг қисқа муддатда ижро этилишидан суднинг ўзи ҳам, давogar ҳам бирдек манфаатдор. Шундай экан, бунинг учун барча имкониятлар ишга солиниши, ўндирувчиларнинг қўча-қўйда сарсон-саргардон бўлиб қўлишига йўл қўймаслик керак. Бу эса фуқаро билан суд ўртасидаги ҳурмат ва ишончни мустаҳкамлаб, адолат тарозисини барқарорлаштиради.

**С.ЭГАМБЕРДИЕВ,
Н.РУСТАМОВ,
Пахтакор тумани суд ижрочилари бўлинимаси ижрочилари**

МЕНИНГ ҚИММИГИМНИ ЭЛ БИЛСА БЎЛДИ...

Ёзувчи Ражаббой РАУПОВ юртимизга ажал, ёвузлик бошлаб қирган қабиҳ ниятли, хиёнаткор кимсаларнинг ўқига учиб, эл-юрт, Ватан учун жон фидо қилган ички ишлар ходимлари ҳақида «Ватанга бахшида умр» номли китоб ёзди. Эътиборингизга ҳавола этилаётган ушбу бобда китоб қаҳрамонларидан бири — милиция сержанти Отабек Қуватовнинг камтарона умри, ҳаётга, атрофидогиларга бўлган меҳри, садоқати қаламга олинди.

си Жамшиднинг унаштирдик, фотиҳа тўйини ўтказдик,— дея тин олиб гапида давом этади ота. — Телефонда гаплашдим, боролмайман отажон, вақтим зик, ишим кўп, укамни менинг номимдан кутлаб қўйинг, деди. Ушунда нега кел, деб қистовга олмадим, раъйига қарадим? Тўйга келса, балки омон қоларимиди?..

Инсон ҳар қандай айрилиқ, жудаликка таскин излайди. Абдусатит ота бу сўзлари билан ярим, синган кўнглига таскин излар, ўз-ўзини овутирар, бир лаҳза бўлса-да, айрилиқни ўзидан узоқлаштирмоқчи бўларди.

Отабекнинг дўсту биродарлари кўп эди. Уша мулҳиш кун — Чорсу бозоридаги «Болалар дунёси» дўкони олдида рўй берган портлашга гувоҳ ҳамюртлари Отабек Қуватов ва милиция катта сержанти Фахриддин Тирахшевнинг сўнги лаҳзаларида бошида туриб, уларнинг омон қилишларини сўраб илтижо қилган милиция сержанти Ориф Бобоназаров шундай эслайди:

— Эрталабки йўриқномага сафланган эдик. Тугатиб, эндигина тарқалишга ҳаракат бошланганда беҳос орқа томонимизда портлаш ўси берди. Яқин турганимизданим, шу қадар кучли эшитилдики, беихтиёр қўлогимни бекитганим заҳоти Фахриддин ака тунука билан отилиб ерга тушди. Ҳушимни йиғдим-да, дарҳол воқеа жойига отилдим. Қўзим гултувакка яқин ётган Отабекка тушди. Ёнида старшина Қодир Раҳмонов қўзилиб, Фахриддин ака юзубан ётди. Фахриддин аканинг икки елкаси ўртасидан тутиб, бошини кўтардим-да, қалқанча ётқизиб дўконга отилдим. Қўлимга илинган бир ўрам матони қўлтиклаб чиқдим. Ёрдамга Улуғбек, Аҳад, Толлибой каби милиционер болалар етиб келди. Биринчи бўлиб Фахриддин акани, сўнг Отабекни чой-шабга олдиқ, устини ётдик. Старшина Қодир ака ҳали тирик эди. Учаласини ҳам 1-шаҳар касалхонасига олиб кетишди. Бир зумда икки ҳамюрт, икки биродар ҳамкасбимни йўқотдим. Отабекнинг қўзлари юмюлмади, очик кетди.

— Ўзини портлатган аёлни кўрдинларми, у қандай қилиб сизларни гафлатда қолдирди? — Йўқ, тирик пайтда қўзимиз тушмади, дастлаб ҳаммамиз жароҳатланганлар билан бўлиб, аёлга эътибор бермадик. Кейин эса... унинг аянчли танаши — мурдаси хор бўлиб сочилиб ётди.

«Болалар дунёси»га кираверишдаги эшик рўпарасида валюта алмаштириш қондалари афшаси турарди. Аёлафишани айланиб ўтишга ултурмаган. Худо кўрсатмасин,

агар ултурганида сафдогиларнинг кўпчилиги омон қолмасди...

Ушбу фожеага гувоҳ бўлганларга ҳам осон эмас. Хоҳ яқининг, хоҳ бегона бўлсин, узоқ вақт унуттолмай қиналади:

— Тўғриси, уша дамба «Нега менинг эмас, уларнинг жонини олдинг?» деб Худого ич-ичимдан нола қилдим, ўқиндим, — дейди Ориф. — Тирик қолганимга гуноҳдордек, ҳалигача ўзимга келолмайман. Йўқотиш ёлғизлатиб қўяр экан. Қай бир ҳаракатинг тўғри-ю, қай бири нотўғри ўшунда фарқлай олмай қоларкансан, киши. Отабекнинг ён дафтарчасини варақлай туриб, «Почча» деб ёзилган телефон рақамларига қўзим тушди. Дарҳол қўнғирок қилдим, гўшакни аёл киши олди, билсам, опаси экан. Унга айтилмасин, поччани қақиринг, гапим бор дедим. Қақирди. Бор гапни айтдим...

Сўнг уйга — хотинимга қўнғирок қилиб:

— Фахриддин акамни касалхонага олиб кетишди, сен Роҳия янгамни ёнига чиқиб тур, унга мадад бўл,— дедим. — Аёли ҳомиладор эди. Буз уларнинг уйига яқин турардик.

Зумда туман қўриқлаш бўлими бошлиғи (Фахриддиннинг акаси), подполковник Мардон Ражабов етиб келди. Ходимларни хизматга жалб этиб, менга юзланди-да:

— Сен касалхонага боравер, ортингдан тезда етиб бораман, — деди.

Сардор сардор эканда, ҳушим жойига келиб ўйласам, бу ҳам бир қаҳрамонлик, матонат экан. Мардон ака уқаси Фахриддиннинг оғир жароҳат олгани ва уни касалхонага олиб кетишганини эшитса-да, фалокат юз берган жойни, ходимларни, бизни ташлаб кетмади. Касби-га садоқат, масъулиятни ҳис этиш, раҳбарга ҳос етакчилиги, ўзгаларга намуна бўлиш дегани шу бўлса керак. Мен бунинг ўз қўзим билан кўрдим, барига гувоҳ бўлдим...

Ким билган гаплашмайлик, Отабекни мард, самимий, қўнгли тоза йигит деб, деб эслайди. Қишлоқ оқсоқоли Бахтиёр Серсенов, ўқитувчилари Ҳиммат Қаландаров, Абдуғани Раимкулов уни ёшларга ўрнак бўларли фазилатлари ҳақида фахрланиб гапиришди. Бу ёруғ оламдан эрта кетганлар ҳақида, айниқса Отабек, Фахриддин каби жасур ўғлонлар ортидан яхши сўзлар айтмоғимиз қарз.

Эслашимиз лозим бўлган яна бир муноси, фарштадек пок она, Отабек билан бирга гулдек фарзандлар ўстираётган, орзулари олам қадар Мунира Қуватова ҳам

борки, биз тирик бандалар ҳамиша унинг олдига қарздормиз. Уч уяшар ўғилчаси Жаҳоҳирни бағрига босиб ҳузуримизга чиққанида, бу масъум гўдакни етим қолдирган сохта диндор, йимонсиз қотил аёлга нафратимиз янада аланга олди...

Сўнги сўз ўрнида орзулари гуллаб турган чоғида бева қолган Мунира Қуватованинг гапларини эслайман:

— Ҳамиша ҳаёлим у кишида эди. Негадир йўқотиб қўйишдан қўрқардим. Яқшанба куни «Қўйлик» бозоридан бир ҳафтага етгулли бозор қилиб келдиклар. «Нима ейсиз, айтинг?» — деб сўрасам, «Ҳеч нима емайман, ўғлим билан ўйнагим кел-япти» деб Жаҳоҳир билан роса торқуллашди, бир-бирини қувлашиб қулишди...

Кийимларини дазмоллаб тахт қилиб қўйдим. Кеч соат 7 дан ўтгандан, ишга кетаман деб безовта бўла бошлади... Кетаман, дейди-ю ҳеч уйдан чиқолмайди, бир нарсасини йўқотгандек, у ёқ бу ёққа алангайди, юради. Хайрон бўлиб қузаити турдим. Ўғлим «Кетман» деб оёқларига ёпишиб олди. «Қўлинг» деб уч марта ялдинди.

— Сенга нима бўляпти Мунира, нима мени биринчи марта ишга кузатяпсанми, — деб хайрлашиб чиқиб кетди. Ичим қўйиб, безовталаниб, ухлаб-ухламай тонг орттирдим. Ҳар гал душанба куни ўндан кечикмай уйга қайтарди. Бу сафар... Шу кетганича қайтмади...

— У киши доим: «Мунира, ҳеч қимга озор берма, ҳаммами ўзингдек, ўзингдан ортиқ деб бил. Қўни-қўшни бирор нима сўраб қикса, йўқ дема, қуруқ қайтарма. Қилган аҳли-ишлагини бировга айтма, ҳеч қим билмасин. Яхшиликни сидқидилдан худо йўлига бағишла...» дер эди.

Отабек бир оғиз сўз, меҳр билан ҳам бировларга ахшиллаб қилиш мумкинлигини исботлаб кетди. Оддийлигини, камтарлигини, муруватини баҳолаш қийин. Яхшиликнинг номи — яхшилик.

Агар оллоҳ қалбимизга яхшилик ҳо этса, эзгу фазилатлар билан сийласа билинги, бу — бахт. Отабек ана шундай бахтга, жасоратга, ҳимматга дахлдор инсон эди. У ҳақида ҳали кўп-кўп гапиришди, эслашди. Номини тилларда дoston, жасорати ёшларга ўрнак, авлодларга фахр бўлади.

**Ражаббой РАУПОВ,
журналист.
Дилбар САЛОҲИДДИНОВА,
Самарқанд**

Сўратда: Отабекнинг онаси Ирсуга ая, отаси Абдусатит Қуватов ва турмуш ўртоғи Мунира ўғли Жаҳоҳир билан.

▼ QILMISH-QIDIRMISH

Шаҳарга оқшом чўкиб, кўчаларда автомашиналарнинг қатнови сийраклаша бошлади.

— Вақт бўлдиёв, — Отаназар Русланга ўтирилиб гап бошлади, жим бўлди. Узоқдан келаётган машинанинг чирғоғи кўзга туша бошлади. Отаназар дарров кўлини кўтарди. Бобожон Бобожонов бошқарувидаги «Тико» гийкиллаганча уларнинг ёнида тўхтади.

— Бизни паррандачилик фабрикасига ташлаб қўйсангиз. Айтган пулингизни берамиз, — деди Отаназар хайдовчига. Улфатлар хайдовчининг розилиги билан зумда машинага ўтириб олишди. Кўп ўтмай шаҳардан йўлга чиққан «Тико» айтилган манзилга етиб келди.

— Мана паррандачилик фабрикаси, — дея йўловчиларга юзланди хайдовчи.

— Йўл бўйлаб яна 500-600 метр-

ди-да, ташқарига отилди. Икки босқинчи хайдовчига ташланди. Бироқ ҳали кайфдан ўзларига келишмагани учун бу ишни удалай олишмади. Фожеанинг фожеа билан тугашини сезган Бобожон улардан қутилганига шўқур қилиб, паррандачилик фабрикаси томон қоча бошлади. Бахти бор экан, йўлда маҳалла посбонларидан Омон исмли йигитни шериклари билан учратиб қолди. Уларга бўлган воқеани айтиб бергач, йигитлар шу заҳоти машина қолган томонга югуришди.

— Мана шунини олайлик, кейин сенга бир гап айтаман, — Отаназар шундай дея қўлидаги стаканни кўтарди-да, Русланга юзланди. Улар стаканларни чўкиштириб, ичиб юборишди.
— Гапир гапнинг — деди Руслан дўстига илинж билан.
— Маишат учун пул керак. Бирон «тирикчилик» қилишимиз лозим. Мана сўнгги чақаларни ҳам сарфлаб бўлдик.
— Мен барча шартларнингга розиман. Соққали иш бўлса бас.
Урганч шаҳридаги «Сурайё» кафесиди бўлиб ўтган ушбу улфатчиликдан сўнг икки оғайни гапни бир жойга қўйиб, бу ердан унча узоқ бўлмаган шохбе-кат томон йўл олишди. У ерга боргач эса кеч киришини кутиб ўтиришди. Тун хуфиёна жиноятларни амалга ошириш учун қулай фурсат.

▼ ICHKILIKBOZLIK — ILLAT

ДИЛ УЙИ-ВАЙРОНА

Одамни одам қилиб турадиган туйғу виждондир. Виждон бой берилса кўнгил қасрининг хушмуомалалик, меҳр, муҳаббат, субут каби устунлари барбод бўлиб, бу вайронада жохиллик ин қуради. Ҳеч қасрда ишламай ёлғиз онаси Галина момонинг пенсияси орасидан кун қўриб юрган тошкентлик Геннадий Орловскийнинг муддих жиноятга қўл уришига мана шу виждонсизлиги сабаб бўлди. Виждон ўз-ўзидан йўқолмайди, албатта. Уни емирадиган омишлар бўлиши керак. Шаробхўрлик шуларнинг бири. Дастлаб ўзининг назида ичмаса бўлмайдиган сабаблар — байрам ва хурсандчилик кунлари оз-оздан шароб нўш этиб юрган Геннадий вақт ўтиб ичкиликнинг қулига айланиб қолганини сезмади. Шароб эса кишининг соғлиги-ю тоза туйғуларидан ҳам аввал виждонини емиради. У ёғи маълум...

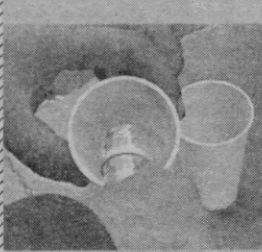
2003 йили 22 август кунини тушга яқин ҳадемай ҳаёт шамини ўзининг ўғли сўндиришидан бехабар Галина Орловская азбаройи бир қултум шароб учун уйдаги нарсаларни сотиш тарадудига тушган Геннадийга қаршилик кўрсатмоқчи бўлди. Уртада жанжал келиб чиқди. Кўчадаги ахлат қутиларидан эски қорғозларни йиғиб сотиб, пулига ичган шаробига нафси қонмаган ўғил жаҳл билан қари онасининг дуч келган жойига тепаверди, ураверди... То жони қичқунча.

Фожеанинг олдини олиш мумкинми? Балки... Ўғил онасини ура бошлаганида бундан қўшнилар хабар-топиб, участка нозирини айтиб келганларида ёки ўзлари Геннадийни инсофга чақириб, тузуқли панд-насиҳат қилганларида фожеа юз бермаган бўлар эди. Афсуски, бундай бўлмади.

Суд Геннадий Орловскийга қилмишига яраша жазо тайинлади.

Забихулла ЗИЁДУЛЛАЕВ,
Акмал Икромов туман прокуратураси терговчиси

КЎНГИЛ ЎРТАНДИ. КЕЙИН ЭСА...

Қизилтепалик Аҳтамбек Шерназаровнинг жигилдони шароб кўрди дегунча, шерга айланадиган йигитлардан. Ичкилик ва бекорчилик домига тушган йигит бу одатидан кечолмагани боис, тўрт марта қамоқ жазосига маҳкум этилган.

— Энди кўзим очилди, қолган умримни сен билан оёсийишта ўтказишга бағишлайман, — дея аҳд қилганди Аҳтамбек Манзуранинг қўлини сўрай туриб. Дастлаб унинг ҳаёти туш оруз қилганди изга туша бошлаганди, аммо ўрганган кўнгил ўртанса қўймас деганларидек, сабри дош бермади.

Баҳорнинг охири кунлари, уйда улфати Эркин Мухаметов билан «отамлашгач», бир-бирини тушунишмади. Аникроғи, жанжаллашиб қолишди. Яна бир пилла ароқдан сўнг Эркин ёнбошлаганча ухлаб қолди. Пайтдан фойдаланиб Аҳтамбек ташки эшикка тирхаб қўйилган тош билан «меҳмон»нинг бошига туширди. Эркин ўзига келолмай, талваса қилаётганида зарба яна ва яна қайтарилди. Бу билан Аҳтамбекнинг ҳумори ёзилмади. Қўлига пичоқ олиб, жонсиз жасаднинг кўкрагига кетма-кет санчиб олди. Сўнг қолган ароқни бир қадаҳга қўйиб сипқорди. Шу топда «рақиб»нинг дағал муносабати ёдига тушиб, рассомлик устахонасидаги нақш кесувчи резак билан нажотсиз танани бўйнидан сўйиб ташлади. Хорланган жасад орадан икки кун ўтгач, қотилнинг ҳовлисидан топилди.

А.Шерназаровнинг қилмиши бу гал анча қимматга тушди. У 20 йилга озодликдан маҳрум қилинди.

Умр инсоннинг энг бебаҳо бойлигидир. Уни елга совириш бориб турган талов-тарожнинг ўзгинаси. Аҳтамбекнинг аҷчиқ қисмати айрим ёшларга сабоқ бўлади, деган умиддамиз.

Зафар РИЗАЕВ,
Қизилтепа туман прокуратури

ОВЛОҚДАТИ ТАЛОНЧИЛИК

ча ҳайданг. Ўртоқларимиз ўша ерда қутишпти. Пул олишимиз керак. Улардан пул олмасак, сизнинг ҳақингизни беролмаймиз.

Шунча жойга уларни олиб келиб хизмат ҳақини олмай кетиш алам қилди шекли, Бобожон улар қўрсатган йўл бўйлаб «Тико»ни ҳайдаб кетаркан, гап қотди:

— Одам зоти кўринмайди-ку...

— Машинани тўхтат! — тўсатдан қаҳр билан буюрди Отаназар. Машина тўхтади. Шу пайт Руслан қўйнидан пичоқ олиб, Бобожоннинг бўйнига тиради:

— Жонингдан умидинг бўлса чўнтагингдан борини чиқар.

Бобожон Русланнинг қўлидаги пичоқни жон ҳолатда итариб юбор-

Посбонлар воқеа жойидан унча узоқ бўлмаган жойда икки шарпани кўриб, уларни таъбиб қила бошлашди. Бу пайтда Отаназарнинг қўлида автомашина гилдираги бўлиб, Руслан эса автомагнитофонни кўлтиклаб олган экан. Отаназар посбонларни кўриши билан ноқ қамишзор томон қочиб, кўздан қочиб бўлди. Руслан эса қўлга тушди.

Отаназар жазодан қутилиб қолиш мақсадида Қозоғистонда қочиб юрди. Лекин у ерда ҳам жиноят содир қилиб ҳибсга олинди. Яқинда унинг қилмиши жиноят ишлари бўйича Урганч туман судида кўриб чиқилиб, 15 йилга 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Илгари ҳам уч марта суднинг қора курсисига ўтириб улгурган Отаназар тегишли хулоса чиқармаган экан. У охири марта Қозоғистон Республикаси Мангистау вилояти Бейнеў туманининг суди ҳўқми билан 3 йилга озодликдан маҳрум қилинган бўлиб, жазонинг сўнгги 1 йилга 10 ойи суд томонидан шартли жазога алмаштирилган. Отаназар тўлиқ озодликка чиқмасдан яна жиноятга қўл урди. Унинг тақдирига назар солган инсон «хайф сенга йигит деган ном» дейиши мўқар-рар.

А.РАҲМОНОВ,
Республика Бош прокуратураси
бошқарма прокурори

▼ GYOVHANDLIK — ASR VABOSI

Тадқиқотчиларнинг ҳисоб-китобига кўра ўтган асрнинг биринчи ярмида дунё бўйича урушлар оқибатида 150 млн.га яқин одам нобуд бўлган. Бир умрга жисмонан ва маънан мажрўх бўлиб қолганлар сони бундан ҳам кўпроқ. Ўтган асрлардан бугунги авлодларга «мерос қолган» яна бир муаммо — гйёвхандликнинг инсониятга етказган ва етказаятган талофати ҳам урушлар талофатидан кам эмас. Бугун гйёвхандлик дардига мубтало бўлганлар, ноқонуний наркотик савдосини даромад манбаига айлантириб олганлар ҳар қандай жамиятда мавжудлиги ҳеч кимга сир эмас. «Оқ ажал» — героин кун сайин одамларни ўз домига тортиб бораётгани, улар орасида аёллар ва болаларнинг борлиги ҳам кўпчиликка аён. Инсоният учун, унинг генофонди учун ўта хавфли бўлган гйёвхандлик ва наркотибсизга қарши курашда лоқайдликка йўл қўйиш ўз илдизига болта уриш билан баробар.

ХУШЎРЛИК БОР ЖОЙДА

гади...

Хуллас, гап бундай.

— синовчангап бошлайди «Гулнора», — Эртага Бекободга борасиз, бозор яқинидаги автостанциядан сизни ўзим топиб олам. Пулингизга яраша топиб бераман, граммни 5 мингдан, бу ерга келиб қанчадан ўтказиш ўзингизга ҳавола. Маслаҳатим, пулдан қанча кўп олсангиз шунча яхши. Ўзингиз истеъмоли қилганингиз текинга тушади.

Пойтахтнинг «Қўйлик» бозорида савдо-сотик билан шўғулланиб юрган Х. Раҳмонова «Гулнора» исмли аёл билан танишиб қолади. Аёл Х. Раҳмонованинг билагиданги нинадан қолган изларга кўзи тушиб, «ўзимиздан экансиз-да, «гера» керак бўлса пулни бегона қилмай ўзимга келаверинг» дея шайма қилади.

Аллақачон героин домига илинган, уқол ёрдамида истеъмоли қилиб келган Ҳабиба учун бу таклиф аини мудоао эди. Героин дарагини эшитиб уйдига уч норасида фарзандини ҳам унутган Х. Раҳмонова «Гулнора»ни чеккага тор-

Эртаси кўни Х. Раҳмонова ўзининг йиғиб қўйган юз минг сўмига сингилсидан «бизнес» учун» деб олган элик минг сўмини қўшиб Бекободга жўнайди.

Келишганларида Бекобод шаҳри бозори ёнида уни Тожикистон фўқароси, тергов давомиди шахсини аниқлаш имкони бўлмаган «Гулнора» кутиб олади. Олдин ҳам суднинг қора курсисига ўтириб, амнистия билан жазодан қутилиб қолган ҳамюртимиз Ҳабиба Раҳмонова яна жиноятга қўл уради.

Ими-жимида олди-бердини тугатиб Тошкентга қайтаётган Х. Раҳмонованин ширин ҳаёллари узоққа чўзилмайди. Бекободдан чиқиб улгурмай, милиция постида унинг жинояти фож қилинди.

Жиноят ишлари бўйича Тошкент вилоят суди ҳўқми билан Ҳабиба Раҳмонова қилмишига яраша жазога маҳкум этилди.

Ҳўққ-тартибот органлари томонидан Ҳабибанин қилмиши тўхтатиб қолимаганда яна қанча одам героин домига илиниши мумкинлигини тасаввур этиш қийин эмас. Турган гапки, у бу қилмишини бошқа содир этмас эди, деб ҳеч ким қафолат беролмаган бўларди.

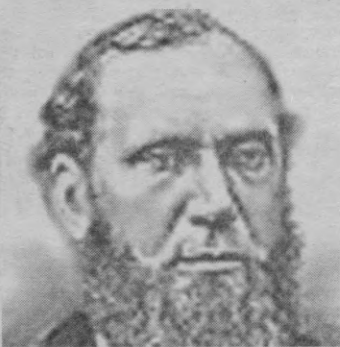
Агар бу ягона ҳолат бўлганида уни матбуотда ёритишга ҳожат йўқ эди. Афсуски, аёл номи билан бундай кўринишдаги жиноятларга қўл ураётган ёлғиз Ҳабиба эмас.

Яна шунини айтмоқчимизки, гйёвхандликка қарши курашда арзимас ҳолатнинг ўзи бўлмайди. Хушёрлик ва ҳар ким ўз хизмат бурчи-га, қолверса фўқаролик бурчига садоқат билан ёндашган жойда бу каби жиноятлар барҳам топиб боради.

Қаҳрамон СУЛАЙМОНОВ,
Тошкент вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

MOZIY BISOTIDAN

Айрим хориж фильмларида мафия аъзолари ва бошқа жиноятчилар полициячиларни «фараонлар» ёки «коплар» деб аташади. Ўз вақтида полициячиларни бошқачароқ ном билан ҳам аташган. XIX асрнинг охиридан XX асрнинг ўрталаригача кўшма штатларда уларни «пинкертонлар» деб аташарди. Уша вақтларда пинкертонлар Американинг деярли барча жиноий гуруҳларига зарба берган десак, муболага бўлмайди. Пинкертонлар изига тушганини эшитиб қолган ҳар бир жиноятчи албатта фош бўлишини билиб, ўз фаолиятини тўхташдан бошқа чораси қолмасди. Кўплар пинкертон деганда қайсидир ёзувчининг ўйлаб топилган ижод маҳсули бўлса керак, деган ҳаёлга боришар. Бироқ, машҳур изкувар Алан Пинкертон ўйлаб топилган қаҳрамон эмас.

ЎТКИР КЎЗЛИ

Пинкертонлар ҳаракатининг асосчиси машҳур изкувар Алан Пинкертон 1819 йили 25 августда Шотландияда таваллуд топган. Отаси полициячи бўлганлигига қарамай ёш Алан вискигининг ватани Шотландияда одамларнинг асосий даромади бўлган бочкалар ясаш билан шугулланарди. Янги кашф этилган Америка кўпларни ўзига ром этган. Европада минглаб авантюристар, турли касб эгалари тезроқ бойлик орттириш мақсадида Америкага йўл олишган. Ёш Алан ҳам шундай ҳаёлларга берилган эди ва тез орада Американинг Чикаго шаҳри яқинидаги кичик бир шаҳарчага кўчиб келади. Дастлаб Пинкертон бочка ясаб сотиш орқали кун кечирибди, бироқ изланувчан ва тиниб-тинчимас Алан бу касб орқали бойиб ёки машҳур бўлиб кетмаслигини англаб етди. Айтиш жоизки, Пинкертон бочкалар қатори бойликни эмас кўпроқ машҳурликни орзу қиларди. Изкуварлик касбини танлаганига келсак, Алан Пинкертон ҳеч қачон бу касбини аввалдан ўйлаб кўрмаган, ҳаётида рўй берган бир воқеа изкуварликни танлашига сабаб бўлган.

Пинкертон бочка ясаш учун зарур бўлган дарахт кесиш мақсадида Чикаго яқинидаги ўрмонлардан бирига боради, тасодифан Чикагода кетма-кет бир нечта жиноятлар содир этган уюшган жиноий гуруҳ аъзоларининг янги жиноятни содир этишни маслаҳатлашганликларига гувоҳ бўлиб қолади. Ёш Пинкертон ушбу жиноий гуруҳнинг изидан тушади, кўплаб сирларини билиб олади. Кўп ўтмай Алан Пинкертон ушбу жиноий гуруҳни фош этади ва полициячиларга уларнинг манзиллини айтиб, ўзи ҳам жиноятчиларни ҳибсга олишда бевосита иштирок этади. Ушбу воқеадан сўнг Алан Пинкертон ўзи яшаб турган ҳудудга шериф (маҳаллий қонун ҳимоячи-

лари бошлиғи) қилиб тайинланади. — Айни шу воқеа ва менинг шериф бўлишим изкуварлик касбини танлашимга туртки бўлди, чунки шерифлик фаолияти даврида менда кўп нарсаларга нисбатан фикр ўзгарди ва адолат учун кураш ҳисси биринчи ўринга чиқди, — деб ёзади Пинкертон ўз кўлэмаларида. Алан Пинкертон шу зайдда криминалистика ва изкуварга зарур бўлган бошқа кўлланмаларни ўргана бошлайди. Айтиш кераки, Пинкертон ўқшга ҳали ҳеч қачон кеч эмас, деган шiorга амал қиларди. «Мазкур воқеалар менинг ҳаётимда туб бурилишга сабаб бўлди, мен мактабга бориб фанларнинг асосини ўрганаётган бир бола каби изкуварлик касбига доир кўлланмаларни ўргана бошладим».

Алан ҳаёти давомида ўрганишдан, изланишдан чарчамаган. Ҳаттоки ҳаётининг сўнгги йилларида ҳам Пинкертон криминалистика соҳасида ихтиро қилинган янги-янги усул ва йўналишларни ўрганган. Вақти келиб у шу даражага етдики, ҳатто ўтирган иш хонасидан чиқмай, шогирдлари хизматидан фойдаланиб жиноятларни очган. Бу албатта, кучли ақл-заковатни талаб этарди.

Ҳар бир ёзувчи ўзининг қаҳрамонини яратмишдан олдин унга бир прототип белгиларди. Алан Пинкертон эса кўплаб китобий қаҳрамонларга ана шу зайдда хизмат қилган. Шунингдек, у асос солган миллий детектив агентлигининг белгиси инсоннинг очик кўзи эди, пинкертонлар эса «биз ҳеч қачон ухламаймиз» деган шiorга амал қилар эди. Дастлаб Пинкертон яқка тартибда изкуварлик билан шугуллана бошлайди. Оилавий можароларни ҳал қилишдан бошлаган Алан, бора-бора маъласини ошириб катта жиноятларни фош этишга бел боғлайди. Тез орада Алан Пинкертон атрофидан

ўзига ўхшаган қонунчиликини мустаҳкамлашга бел боғлаган кишиларни тўплайди ва уларнинг барчаси юқорида номи зикр этилган миллий детектив агентлигининг аъзолигига қабул қилинади.

Алан Пинкертоннинг Америкада танилишига сабаб бўлган яна бир муҳим воқеа бор. У қалбаки пул ишлаб чиқарувчи жиноий гуруҳнинг изидан

дақулчиликини бекор қилиш тўғрисида фармон чиқаради. Бироқ бу ҳаракатлар жанубдаги «бойларга» ёқмайди ва Америка икки лагерга — шимол ва жанубга бўлиниб қолади.

Айни шу сиёсий бурилиш кўшма штатларда фуқаролар уруши юз беришига туртки бўлган. Шимолликлар демократия тамойилларини олға сурсалар, жанубликлар эски тартиб сақланиб қолишини исташган. Фуқаролар уруши вақтида шимолликларга хизмат қилган Пинкертонлар кўплаб ҳаракатларни амалга оширган. Уларнинг асосий вазифаси айғоқчилик, бошқача айтганда, разведкадан (душман қўшин-

лиги сабаб Ҳью икки ой деганда жиноятчиларни аниқлабгина қолмай, уларнинг тўдасига ҳам кириб олади. Турли миллат вақилларидан ташкил топган ушбу тўдага мексикалик, лақаби «кассоб» бўлган Хуан Родригес бошчилик қилади. Родригес тўдаси Техасда боқинчилик ва қотиллик билан кийфоланмай ўз фаолиятини кенгайтириб, Мексикада ҳам қатор жиноятларни содир этишган. Кузатишлар натижасида ёш изкувар ушбу жиноий гуруҳ тўғрисида барча маълумотларни йиғиб марказга, Алан Пинкертонга жўнатади. Қўнларнинг бирида Родригеснинг олдида эски таниши Сэм Валео келади ва тўдага

тушади. Жиноятчиларни фош этишда гуруҳ аъзоларининг ичига кириб боради. Пинкертонга улар ишонч билдириб ўз ишларидан бохабар этишади. Жиноий гуруҳ тез орада кўлга олиниб, унинг барча аъзолари жавобгарликка тортилади. Мазкур ишнинг очирилиши бошқа бир каттарок жиноят АҚШнинг ўша вақтдаги президенти Авраам Линкольнга қарши уюштирилиши режалаштирилган жиноятнинг Алан томонидан фош этилишига туртки бўлади. АҚШ ҳукумати тепасига келган Авраам Линкольн ўзининг демократик қарашлари билан танилган. Гап шундаки, қалбаки пул ишлаб чиқарувчи жиноий гуруҳларнинг раҳнаомолари ўша вақтда Америкада катта сармоя ва кучга эга бўлган кишилар бўлган. Муомалага қалбаки пулларни киргазиб, шу йўл билан улар мамлакат иқтисодиётига катта пўтур етказмокчи бўлишди. Агарда уларнинг мақсадлари амалга ошгудек бўлса, АҚШда иқтисодий инқироз юз бериши мўқарар эди. Ҳақ орасида Линкольн сиёсатидан норозилар кўпаяр ва оқибатда бу ҳолат президентнинг истеъфосига олиб келарди.

Шунингдек, бузғунчилар президент атрофдагиларни ҳам сотиб олиб, унинг кўплаб демократия йўлидаги сазй-ҳаракатларига тўқсинлик қилишган. Тез орада жиноятчилар кўлга олинади. Пинкертон эса машҳурликнинг юксак чўққисига чиқади. Шу аснода ишини давом эттириб, Пинкертон ўзи ташкил этган изкуварлик агентлигининг барча ходимларига детектив санъатини ўргатиш билан бир қаторда айғоқчилик фаолиятини олиб боришни йўлга қўяди. Уларнинг бу қобилияти Америкада Шимол ва Жануб уруши давомида кўл келади.

Маълумки, АҚШда фуқаролар уруши мамлакатнинг шимолли ҳамда жанубий штатлари ўртасида юзага келган низо оқибатида бошланади. Юқорида таъкидлаганимиздек, ҳукумат тепасига Авраам Линкольн келгач АҚШда катта ўзгаришлар юз бериши аниқ эди. Чунки демократик қарашлари билан маълум бўлган Линкольн тез орада мамлакатда демократия ва қонун устуворлигини таъминлашга ҳаракат қила бошлайди. Бу вақтга келиб Линкольн АҚШ-

лари ва шунга ўхшаш нарсалар тўғрисида керакли маълумотларни етказиб беришдан) иборат бўлган. Эътиборлики, Пинкертон шогирдлари айғоқчилик санъатида ўзларининг тенги йўқлигини исботлай олади ва ҳукумат томонидан қатор мукофотларга сазовор бўлишади.

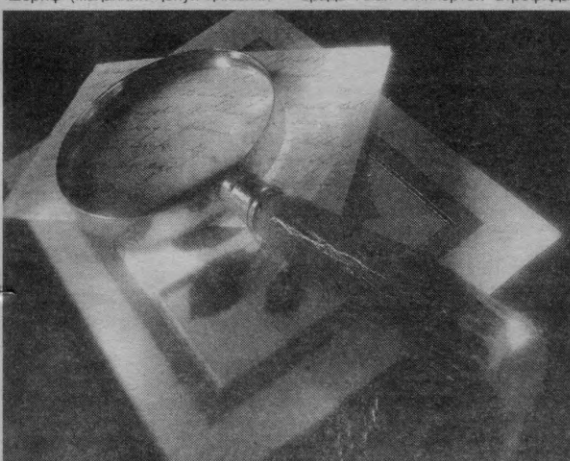
Бироқ, Пинкертон шогирдлари барча «жангларда» ҳам ғолиб чиқмаган. Айримлари жиноий гуруҳлар томонидан фош қилиниб ўлдирилган. Жеймс Уичер Пинкертоннинг энг қобилиятли шогирдларидан бири эди. У кўплаб жиноятларни очган, қатор жиноий гуруҳлар фаолиятини тўхтатишда катта ҳисса қўшган истеъдодли изкувар бўлган. Уичер Жесси Жеймс жиноий тўдасининг ичига кириб олиб, уларни кузата бошлайди ва далилларни тўплашга киришади. Лекин, кўп вақт ўтмай, тўда аъзолари Уичернинг аслида ким эканигидан воқиф бўлиб қолади ҳамда уни қатл этади. Бироқ, Алан кўплаб Пинкертонга етказган далиллар Жеймс бошчилигидаги жиноий гуруҳ фаолиятига чек қўйишга етарди ва тез орада шундай бўлди ҳам. Полиция исканжасидан қуттилиб қолган Жеймс Жеймс эса ҳаётининг сўнгги давларида Чикагода Пинкертонни ўлдириш учун тайин пайлаб юрди. Бироқ, Жеймс Чикаго кўчаларининг бирида ўзига ўхшаган жиноятчилар томонидан отиб ўлдирилади.

Яна бир шогирди Ҳью Дэвидсоннинг изкуварлик фаолияти ҳам ана шундай аянчли якулланади. Дэвидсон Пинкертон топириги билан мамлакатнинг жануби-ғарбий қисмида содир этилаётган қотилликлар ва талон-қўлликлар қимлар томонидан содир этилаётганини аниқлаш учун Техас штатида келади. Изланувчан-

қўшилиш истагини билдиради. Валео Чикагода одам ўлдирганлиги учун қамоққа тушади, лекин кўп ўтмай бошқа шериклари билан қамокдан қочишга муяссар бўлади. Айтиш жоизки, Сэм Валеони Чикагода ҳибсга олиб, полиция кўлига топширган одам айнан Ҳью Дэвидсон эди. Шу тариқа Дэвидсоннинг сирли фош бўлади, жиноятчилар уни баланд тоғ чўққисидан ташлаб юборишади. Икки кун ўтар-ўтмас Родригес тўдаси Пинкертонлар ва полициячилар томонидан қўйилган пистирмага тушади.

Алан Пинкертон ҳаёти давомида шов-шувли жиноятларни очди. Улардан сенатор Франк Маршалнинг сирли ўлими, санатчи Дик Максграфтнинг ўлдирилиши, испан мухожирларининг ўлими ва шунга ўхшаш қатор тугунли жиноятларга ечим топади. Шунингдек, Пинкертонлар фуқаролар урушидан сўнг Пенсильвания штатида жиноий фаолиятни амалга оширган энг қонқўр тўдалардан бири — ирландияликлардан ташкил топган машҳур «Молли Мавайрс» жиноий гуруҳининг фаолиятига нукта қўяди. Ҳаётининг сўнгги йилларида Алан Пинкертон ўзи тарбиялаган шогирдларидан фойдаланади ва уларнинг ишидан мамнун бўлади. Унинг айтишича, устоз ҳар бир шогирдига меҳр қўйиб, уни тарбияламоғи зарур, ақ ҳолда ўзи яратган меъанинг захридан нобуд бўлиши мўқаррар. 1884 йилда машҳур изкувар Алан Пинкертон вафот этади. Бироқ, шогирдлари устозларининг ишини давом эттириб, янада катта ишларни амалга оширишади.

«Нуқуқ» мухбири
Дилмурод ЭШМУРОВ
тайёрлади

SHUNAQASI HAM BO'LAR EKAN

Бугунги кунда бозору, гажум кўчаларни оралаб юрсангиз, турли газета ва журналларни сотаётган одамларга кўзингиз тушади. Турли кўринишдаги ранг-баранг наشرларнинг санаб адоғига етиш кийин. Хўш, уларда берилётган мақолаларнинг савияси қандай? Баъзан уларни варақлаб туриб, кўнглингиз тўлгандек бўлади. Нега деганда «Даракчи», «Хордик», «Эрудит», «Бекажон» каби газеталарда эълон қилинётган мақолаларда маиший-маърифий ҳаёт, халқаро воқеалар тўлақонли акс этаётганидан қувонасан киши. Бироқ айрим оммабоп наشرларнинг кўнглини хижил қиладиган жиҳатлари ҳам йўқ эмас.

Гапнинг пўсткалласи шуки, «сарик матбуот» сирасига киришиб қўйилётган бу газеталардаги айрим мақолалар айрим «қароқчи» муаллифлар томонидан ўғирланиб, чоп қилинмоқда. Ана шундай қаллоблик яқинда «Эрудит» газетасининг 3 июл кунги сони нашр этилган, фоти бўлди. Бу ҳақда тўхталишдан илгари Хоразмда чоп қилинётган «Хоразм ёшлари» газетасининг 2004 йил апрел ойидаги 7-8-сонлари борасида икки оғиз сўз айтмоқчиман. Унда воҳамиздаги иқтидорли тарихчи, қатор рисоалар муаллифи Умид Бекмуҳаммаднинг «Тиббиётдан воқиф хайвонлар» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган эди. Муаллиф

мақоласи деярли ҳеч қандай ўзгаришсиз Шухратбек Якубов деган шахснинг имзоси остида эълон қилинганини кўриб ажабландик.

Фақат у ер-бу ерида оз-моз «тер тўкилиб», сарлавҳа «Хайвонлар тиб-

сини «Хоразм ёшлари» газетаси учун март ойида тайёрлаб кетганди. Бироқ «Эрудит» газетасида унинг мақоласи Ш.Якубовнинг номи билан кўчириб босилгани мени ҳайрон қолдирди. Мен бундай «муаллиф-

разм ёшлари» газетаси ходимлари-га беришмаган.

— Мен «Эрудит» газетасида ёш тарихчи У.Бекмуҳаммаднинг мақоласи ўроқда йўқ, машоқда йўқ, номи қаламқашлар даврасида номаълум Ш.Якубов имзоси билан қайта эълон қилинишини қип-қизил ўғирлик деб баҳолайман, — дейди «Маърифат» газетасининг муҳбири, «Хоразм ёшлари» газетаси таҳрир хайъати аъзоси Феруза Тангриберганова. — Ота-боболаримиз ўғри бўл, қазоб бўл, инсофли бўл дейишган. Ш.Якубовнинг бу плагиатчилигида зарра инсоф борлигини сезмадик. Унда ўзгалар меҳнатини кадрлаш ҳисси бўлганда кўчирмақашлик билан шуғулланмасди. Агар номи чиқишини жуда-жуда истаганида «инсофли ўғри»ларча иш қилган, яъни мақоладаги мазмун ва моҳиятни сақлаган ҳолда фактлардан фойдаланиб, ўзи мустақил матн қоралаган бўлар эди...

Ҳа, нима ҳам дердик, 60.000 нусхада чоп қилинётган «Эрудит» газетасидаги мақолаларим билан номим оламга дoston бўлади деб ўйлаган Шухратбек Якубовга плагиатлик ростмана «шухрат» олиб келди. У энди машҳур кўчирмақаш...

Эрпўлат БАХТ,
«Нуқуқ» муҳбири

ПЛАГИАТГА ЖАЗО БОРМИ?

биётдан хабардорми?» деб қўйилган. Бошқа ҳаммаси, ҳатто тиниш белгиларига ҳам У.Бекмуҳаммаднинг «Тиббиётдан воқиф хайвонлар» мақоласидан кўчирилган.

Чунинчи, У.Бекмуҳаммаднинг «Хоразм ёшлари» газетасида апрел ойида эълон қилинган «Қароқчилар талаган хазина» мақоласи ҳам «Эрудит»нинг 3 июл кунги сонидан кўчириб босилган. Унда ҳақиқий муаллифнинг номи кўрсатилмаган. Ҳатто «Хоразм ёшлари»дан олинди» деб кўрсатилмаган ҳам.

— Мен Умид билан кўпдан буён ҳамкорлик қилиб келаман, — дейди академик Худойёр Оллоёров. — У олдимга тез-тез келиб, матбуотга мақолалар тайёрлаб кетади. «Тиббиётдан воқиф хайвонлар» мақола-

билан учрашмаганман, уни танимайман ҳам.

— Хўш, Ш.Якубов ким ўзи? Биз бу шахс ҳақида маълумот сўраб «Эрудит» газетасига сиз қққдик, — дейди «Хоразм ёшлари» газетаси ходими Азамат Аҳмедов. — Бироқ у ердагилар бу ҳақда аниқ маълумот беришни эрта-индин телефон қилинган пайсалга солавердилар. Шуми энди таҳририятда хатлар, жамоатчилик билан ишлаш маданияти?..

Дарҳақиқат, ҳар бир таҳририятда хат, шикоят ва мақолалар рўйхатга олинадиган дафтар юритилиб, унда муаллиф ҳақида аниқ маълумотлар бўлиши керак. Бироқ «Эрудит»чилар Шухратбекнинг на манзили, на ишонаси «шухрат» топишини хохламаганликлари боис «Хо-

SINCHKOV MISIZ?

НИГОХЛАР ТИЛИ

Расмларда тас-
вирланган кўз эгала-
ри нимани ҳис
қилаётганини ёки
ўйлаётганига қараб
жавоблардан бит-
тасини белгиланг.

1 ☐ шўх ☐ таскин толган ☐ дарғазаб ☐ зериккан

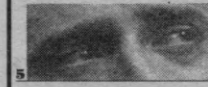
2 ☐ чўчиган ☐ эсанкираган ☐ такаббур ☐ ғазабланган

3 ☐ ҳазилқаш ☐ бўш келмайдиган ☐ ғамгин ☐ қатъий ишонган

4 ☐ ҳазилқаш ☐ ўжар ☐ хушқашқ ☐ бўшаган

5 ☐ дарғазаб ☐ истеҳзоли ☐ ташвишланган ☐ илтифотли

6 ☐ ваҳимали ☐ ҳайлчан ☐ сабрсиз ☐ хавотирли

7 ☐ узр сўровчи ☐ илтифотли ☐ шубҳаланувчи ☐ эсанкираган

8 ☐ чорасиз ☐ энгил тортган ☐ уятчан ☐ ҳаяжонланган

9 ☐ ғазабланган ☐ адоватли ☐ ваҳимали ☐ парижонхотир

10 ☐ эҳтиёткор ☐ қатъиятли ☐ зериккан ☐ ваҳимали

11 ☐ чўчиган ☐ хушқашқ ☐ пушаймон ☐ ишвали

12 ☐ бепарво ☐ ҳаяжонли ☐ шубҳаланган ☐ эсанкираган

13 ☐ дадил ☐ қутуғчи ☐ таҳдидли ☐ уятчан

14 ☐ дарғазаб ☐ ҳафсаласи пир ☐ гаранг ☐ айбловчи

15 ☐ ўйчан ☐ бўш келмайдиган ☐ далда берувчи ☐ хушқашқ

16 ☐ мамнун ☐ жижзаки ☐ узар сўровчи ☐ сўяқов

17 ☐ иқолауночи ☐ муҳаббатли ☐ шўх ☐ ваҳимали

18 ☐ дадил ☐ хушқашқ ☐ таҳликада қолган ☐ зериккан

19 ☐ такаббур ☐ миннатдор ☐ истеҳзоли ☐ эҳтиёткор

20 ☐ ҳукмрон ☐ айбдор ☐ хушумомала ☐ шок ҳолати

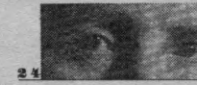
21 ☐ уятчан ☐ ҳайлчан ☐ дили хуфтон ☐ саросима

22 ☐ парижон ☐ миннатдор ☐ қатъиятли ☐ ялинувчи

23 ☐ мамнун ☐ жижзаки ☐ узар сўровчи ☐ сўяқов

24 ☐ ўйчан ☐ ҳаяжонланган ☐ дарғазаб ☐ тақовузкор

25 ☐ саросимали ☐ бадгумон ☐ ноумид ☐ қушқувчан

26 ☐ ташвишли ☐ уятчан ☐ таҳдидли ☐ кўрқок

27 ☐ ҳазилга мойил ☐ эҳтиёткор ☐ такаббур ☐ ташвишли

28 ☐ қушқувчан ☐ ҳазилга мойил ☐ муҳаббатли ☐ миннатдор

29 ☐ сабрсиз ☐ ваҳимали ☐ дарғазаб ☐ талабгор

30 ☐ миннатдор ☐ ишвали ☐ таҳдидли ☐ ҳафсаласи пир

31 ☐ ҳикоятли ☐ дадил ☐ ҳазилга мойил ☐ эсанкираган

32 ☐ ҳоддий ☐ ҳикоятли ☐ дили хуфтон ☐ ташвишли

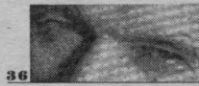
33 ☐ эсанкираган ☐ айбига иқдор ☐ ҳайлараст ☐ ташвишланган

34 ☐ ваҳимали ☐ донг қотган ☐ ишонмоочан ☐ кўрқиб кетган

35 ☐ қушқувчан ☐ ҳазилга мойил ☐ муҳаббатли ☐ миннатдор

36 ☐ ҳикоятли ☐ ҳаждор ☐ шубҳаланган ☐ иқолауночи

Тўғри толган жавобларингизни ҳисобланг. 22-30 гача бўлган тўғри жавоблар меъ-
рий даражадир.

Агар сиз 30 дан ортиқ тўғри жавобни толган бўлсангиз, де-
мак сиз бир қарашда одам-
нинг кўзидан унинг қайфияти-
ни «қўйиб» оласиз.

Агар сиз 22 дан кам бўлган
жавобни толган бўлсангиз, де-
мак бу вазифа сиз учун қийин
экан.

Гулгун СУЛТОНОВА
таржимаси

Натижа ни баҳолаш

1 шўх	19 эҳтиёткор
2 эсанкираган	20 хушумомала
3 ғамгин	21 ҳаяжон
4 ўжар	22 парижон
5 ташвишланган	23 ҳикояси
6 ҳайлчан	24 ўйчан
7 шубҳаланувчи	25 қушқувчан
8 чорасиз	26 таҳдидли
9 парижонхотир	27 эҳтиёткор
10 эҳтиёткор	28 қушқувчан
11 пушаймон	29 талабгор
12 шубҳаланган	30 ишвали
13 қушқув	31 дадил
14 айбонли	32 ҳоддий
15 ўйчан	33 ташвишланган
16 ўйчан	34 ишонмоочан
17 шубҳаланувчи	35 ҳаждор
18 дадил	36 шубҳаланган

HUQUQ

yuridik gazeta

Ta'sischi:

O'zbekiston

Respublikasi

Bosh

prokuraturasi

Bosh muharrir:

Abdusoliq ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Bahridin VALIYEV, Azimjon ERGASHEV,

Jahongir SHAROFBOYEV (Bosh muharrir

o'rinbosari vazifasini bajaruvchi), Ga'forjon

ALIMOV (mas'ul kotib vazifasini bajaruvchi),

Lola SHOMURODOVA, Hasan INOYATOV,

Muxtor SHODMONOV

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, akademik

Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66.

Telefon: 133-82-34,

133-64-72.

E-mail: Info@huquq.uz.

Faks: 133-64-85, 133-10-53.

Gazetaning ro'yxatdan o'tish tartibi: N 023. Nashr ko'rsatkichi — 231, 232

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va
suratlar egalariга qaytarilmaydi.
Mualliflarning fikrlari tahririyat
fikridan farqlanishi mumkin.
Nashrimizdan ko'chirib bosilganda
«HUQUQ»dan olinganligi ko'rsat-
ilishi shart. Tijorat ahamiyatiga
moliq materiallar ** belgisi ostida
chop etiladi.

Buyurtma № — 1067. 12021 nusxada chop etildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teriladi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Nashratchi muharriri: N.I. LUTFULLAYEVA
Nashratchi: A. MUSTAFOYEVA

Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida ofset
usulida chop etildi. Korxona manzili: Toshkent
shahar, Buyuk Turon ko'chasi, 41.

Gazeta
haftaning
chorshanba
kunlari
chiqadi.

Sotuvda
erkin narxda

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 17.30. 12345 78